

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De conceptione Beatae Virginis Mariae

Bollanus, Dominicus

[Straßburg], nicht vor 13. Aug. 1473, nicht nach 1475

Queritur utrum gloriosissima virgo Maria sit in peccato originali concepta

[urn:nbn:de:bsz:31-315783](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-315783)

Marie que tenebras intellectus nostri illuminare dignabitur dicemus tanta ac talia: quod si aduersarii veritatis in sua pertinacia permanere nollent rationibus uerissimis ducti: confitebuntur & ipsi gloriosissimam virginem in conceptione sancta nec a macula peccati originalis unquam fuisse deturpatam. Deo altissimo gratie infinite referantur.

Verum utque gloriosissima virgo Maria sit in peccato originali concepta. Affirmatiue arguendo formabimus quinque articulos. In primo ostendemus per rationes communes quibus ostenduntur omnes qui ex lumbis Ade habuerunt originem contraxisse tale peccatum virginem etiam ipsam in tali peccato fuisse conceptam. In secundo articulo ostendemus per rationes proprias specialiter de virgine loquentes ipsam in tali peccato fuisse conceptam. In tertio hoc quidem demonstrabimus ex breuilegiis soli christo competentibus. In quarto adducemus autoritates communes affirmantes omnem creaturam humanam puram post Ade delictum in tali peccato fuisse conceptam. In quinto & ultimo adducemus autoritates specificas de gloriosissima virgine affirmantes ipsam in tali peccato fuisse conceptam.

Argumenta quibus ostenduntur omnes qui ex lumbis Ade per concubitum viri & mulieris habuerunt originem contraxisse peccatum originale

Ad ostendendum omnem humanam creaturam nemine excepta in peccato originali fuisse conceptam: accipiendum est illud Pauli apostoli dictum. Omnes in Adam peccauerunt tanquam scilicet in radice: ergo omnes qui ex lumbis eius per concubitum viri & mulieris duxerunt originem contraxerunt tale peccatum. Primo ergo probabimus antecedens huius consequentie quod quis sit formaliter Pauli apostoli dictum. Secundo probabimus consequentiam. Data parte negativa antecedentis scilicet quod omnes in Adam peccauerunt: duo sequuntur inconuenientia. Primum inconueniens fuisse aliquam creaturam humanam que redemptione saluatoris nostri non indigisset. Secundum inconueniens propter christum redemptorem nostrum fuisse aliquam creaturam puram post lapsum Ade quam in originali iustitia fuisse conceptam. Primum inconueniens sic deducitur

paraly et edui

ad p[ro]p[ri]e i[n]u[en]i[en]s h[ic] p[ro]p[ri]e
m[er]it[um] h[ic] ad 11

Indicium q[ui]d[am] ad p[ro]p[ri]e

Nam christus in euāgelio dicit. **Nō** est opus valētibus medi-
 co sed male se hñtibus. **S**i ergo virgo nō peccasset in Adam
 neq; cōtraxisset peccatū per te: ergo nō indiguit redēptōne:
 p̄bo cōsequētiam quia redemptio p̄supponit lapsum. ¶ **Cō-**
 firmat indigētia p̄supponit defectū. **S**i ergo in virgine nul-
 lus fuit defectus. ergo nō fuit in ea indigētia redemptōnis.
 ¶ **C**onfirmat secūdo quia ut dicit **Paulus apostolus**: sic vni⁹
 Ade peccatum regnavit in omnes in cōdemnationem: sic &
 vnius christi iustitia regnavit in oēs in iustificationē. **M**odo
 dato opposito prime partis huius autoritatis. **S**equit̄ opposi-
 tum secūde partis eiusdē: quia si vnius Ade peccatum n̄ re-
 gnauit in omēs in cōdemnationem: ergo nec vnius christi ius-
 titia regnavit in omēs in iustificationem. ¶ **S**ecūdam in-
 conueniēs sic deducit. **P**riuatō originalis iustitie debite in
 nobis omnibus est p̄pter peccatum p̄norum pat̄um in cō-
 ceptōe vniuscuiusq; nostrum cōtractum eo q̄ in omnes illos
 peccauimus. **S**i ergo fuit aliqua creatura q̄ in p̄mis p̄entibus
 nō peccauit ergo ab illa creatura nō fuit remota in cōceptōe
 originalis iustitie q̄ ab aliis remouet̄ ex imputatōe & cōtra-
 ctōe peccati originalis. ¶ **C**onfirmat q̄ a qui nullo mō peccat ab eo
 nō remouet̄ id q̄ aliis remouet̄ p̄pter peccatū: p̄sertim cū
 peccatū sit cā puatiua illius: si ergo virgo nō peccauit in ra-
 dice: neq; cōtraxit peccatū originale: nec alio altero nō vnq;
 peccauit: ergo ab ista nō remouet̄ in cōceptōe sua originalis
 iustitie: q̄ aliis p̄pter peccatum remota fuit. **P**aret ergo il-
 lud antecēdēs fuisse sufficēter p̄batum per deductionē isto-
 rum duorum incōuenientium. **N**ūc vero p̄banda est cōse-
 quentia que talis fuit. **O**mēs in Adam peccauerūt tanq̄ in
 radice: ergo omnes qui ex lumbis eius per concubitum viri
 & mulieris duxerūt originem contraxerunt tale peccatum
 que consequētia nisi valeret: sequerētur sex absurda incōue-
 nientia. **P**rimum incōueniens. **P**ena esset alicui creature
 illata a deo iniuste nulla antecēdēte causā talis pene. **I**ncōue-
 niens sic deducit̄. **V**irgo **M**aria mortua est temporali mor-
 te: que mors pena est quia est vltimum terribiliū in hac vita.

int. 9

parit.

249

2. 2. 1. 1. 1.

Mors pena est

Aut ergo mortua est: quia peccauit in Adam tãq̃ in radice
& nõ cõtraxit tale peccatũ: quia fuit p̃uenta per dei gratiã
fm̃ te. Aut quia peccauit in radice & cõtraxit peccatũ ori-
ginale. Aut pena ista data est virgini ad maiorem cumulum
meritoꝝ vt dicũt qdam. Aut ista pena illi a domino iniuste
data fuit. Hec est diuisio sufficiens neq̃ aliud membrum assi-
gnari potest quare virgo mortua est t̃pali morte. Nõ est dã-
dum p̃mum mēbrum: quia peccatũ in radice nõ cõtractum
non potuit aliquẽ defectum in anima: siue in creatura apud
dñm: quia dato opposito dicat nobis quem aliũ defectũ pos-
set ponere peccatũ originale i radice in anima alicuius nisi
illum defectum: qui est pprie qñ contrahit tale peccatũ: q̃
defectus si alter est ab illo: sufficit nobis q̃ ab eo virgo ñ fuit
liberata: voca eum quomõ vis. Amplius sequeret̃ si iste de-
fectus esset alter ab illo: qui contrahit in conceptõe p̃ pecca-
tum originale: q̃ in anima vniuscuiusq̃ nr̃m fuisset duo defe-
ctus cõtractio peccati. & alter p̃cedens talem cõtractionem
Neq̃ est dãdum secundũ membrũ: quia fm̃ opinionẽ tuã vir-
go nõ cõtraxit originale peccatum. Neq̃ est affirmãdum ter-
tium membrũ: quia merita augent̃ ex bonis operibus: & de-
merita augent̃ ex malis: ergo mors nõ potuit dari virgini in
penam ad maiorem cumulũ meritoꝝ. Confirmat̃ quia ñ est
inferẽda pena alicui: nisi qñ demeret̃ quia nõ sunt faciẽda
mala vt eueniãt bona. Confirmatur secũdo virgo Maria ob
eius mortem nõ fuit aucta in meritis sed per eius humilita-
tem qñ dixit. Ecce ancilla dñi: fiat mihi fm̃ verbum tuum.
Et ideo post ista uerba Maria dixit. Magnificat̃ ania mea
dñm. Et post aliqua uerba. Quia respexit humilitatẽ ancille
sue: ecce enim ex hoc beatam me dicẽt omnes. generationes
Relinquit̃ ergo vltimum membrũ cum nullũ alioꝝ dari pos-
sit ex sufficiẽti diuisione deductum: quod est incõueniens p̃-
batum. Huic difficili argumẽto quidam theologi dixerũt
q̃ peccatum originale nõ est causa adequata mortis natura-
lis: ita q̃ mors semper pueniat ex tali peccato: p̃batur quia
mors christi nõ fuit p̃pter peccatũ originale. Et ideo dicũt

Quod est appo.

q̄ cum in virgine **M**aria fuerūt duo principia intrinseca sc̄z
forma intellectiua: & eius materia: ratōe cuius compositōis
iēst ei corruptibilitas: trāfacto certo tpe vnionis istoz̄ duoz̄
principiorum: postea puenit mors: quia s̄m **A**ristote. Om̄e
corruptibile de necessitate corrumpetur. & ideo mors vir-
ginis fuit ex talibus principiis: & non ex peccato originali.

Sed salua pace tātorum virorum: hec respōsio theologie:
nostre nō est cōueniēs: quia dictum est a dño. Quacūq̄ hora
comederitis morte moriemini. **S**uper quibus verbis ab om-
nibus theologis dicit̄ q̄ duplex fuit intellecta mors tēporal̄
sc̄z & eterna. **E**t si Adam nō peccasset: quāuis corruptibili-
tas vniciq̄ nostri ū ex natura ppria cōueniat. tamē nūq̄ tal̄
aptitudo fuisset educta de potentia ad actū: qđ autē hoc sit
verum autoritate aureli **A**ugu. hoc cōprobamus li. xiii. de
ciuitate dei c. iiii. dicētis. Quapropt̄ fatēdum est p̄mos qđē
homines ita institutos fuisse ut si nō peccassent nullū experi-
ent̄ gen̄ mortis: sed eosdem p̄mos peccatores ita fuisse mul-
ctatos ut etiam quicquid eoz̄ stirpe esset exortum eadē pe-
na tenet̄ obnoxium. Quāuis ergo in nobis sint p̄ncipia cōposi-
tionis: ratōe q̄z̄ inest nobis mortalitas & corruptibilitas: si p̄
mi parentes nō peccassent fuisset̄ p̄seruati a morte t̄pali.
qa ut dicit̄ etiam **A**ugul. eodem li. de ciuitate dei c. xix. **P**ri-
mos boniēs ita fuisse cōditos: ut si nō peccassent nulla mor-
te a suis corporibus soluerent̄: sed p̄ meritis obediētie custo-
dite immortalitati donati cū eis viuerēt in eternū. **E**x istis
autoritatibus satis clare cōstat respōsione in istoz̄ theologoz̄
potius esse s̄m fallacē philosophiā q̄ s̄m veram theologiā ro-
stram. **N**ec valet motiuū istorum sc̄z q̄ peccatū nō est cā
adequata mortis: quia christus mortuus est & nō ex pecca-
to quia superius ostēsum est s̄m **A**ugul. q̄ mors inest nobis
ex peccato p̄morum: x̄po autē nō fuit data mors p̄pter pec-
catum: quia ut dicit̄ **I**saas oblatuē est sc̄z ad mortem quia vo-
luit: vñ mors illi necessario data nō est: quia si voluisset in-
ternum vixisset. **V**oluit ergo x̄ps mori ut liberaret gen̄ hu-
manum: qđ perierat per mortem suam. vñ dicit̄ & canit̄ ab

ad si peccasset ad hunc finem

ypius

ecclesia. **Q**ui mortem nostrā moriēdo destruxit. **N**ō quidem
mortem tēporalem vniuscuiusq; nostrum destruxit: qā vnus
quisq; nostrum morit: sed destruxit mortē eternam quā de-
beāmus incurrē ex peccato p̄morum parētum. **S**ecūdam in-
conueniēs qđ sequit nisi illa cōsequētia teneat est qđ aliq; cre-
atura humana a deo esset p̄ducta p̄pter aliquem finem: &
tñ naturalit̄ nulla antecedente causa inclinēt ad oppositū sui
finis: p̄bat̄ quia s̄m **A**ug. super li. gen. **D**eus creauit boni-
tatem: ut sūmum bonum intelligeret: intelligēdo amaret: pos-
sidedo frueret: amādo possideret. **I**ste ergo est finis vltimus
hominis frui deo: & videre ipsum a facie ad faciem sic ē. **V**t
affirmat vas electōis **P**aulus apostolus. **P**robo mō isto fun-
damento declarato incōueniens prima frōte positum qā s̄m
apost. **P**aulum. **O**mēs indignim⁹ gloria dei. & redemptōe
eiusdem: quia post trāsgressionem legis p̄mis parētibus da-
te omēs erāt inclinati ad damnationem sempiternā: que dā-
natio est opposita nostro finē vltimo. **C**um ergo etiā ipsa vir-
go idignit gloria dei. & gratia dñi nostri iesu xp̄i: sine qua
etiam ipsa in eternū damnata fuisset. **Q**uero ergo ex q̄ causa
indignit tali redemptōe. **A**ut qā peccauit in radice: & non
extraxit peccatū. **E**t hoc dicēdum nō est: quia peccatū in ra-
dice nō cōtractum nihil mali potuit in anima n̄ra apud dñm
rōe cuius creatura possit inclinari ad dānationem semper-
nam. **A**ut indignit redemptōe quia cōtraxit peccatū origi-
nale: & hoc dicēdum nō est per te. **E**t cum nulla alia cā assig-
nari potest preter istam. **R**elinquit̄ qđ virgo nulla antecede-
te cā erat inclinata ad damnationē. **E**t indignit gloria dñi
nostri iesu xp̄i. quod est inconueniēs deductum. **T**ertiu
inconueniēs qđ sequit nisi cōsequētia illa ualeat est qđ virgo
Maria fuisset redemptrix & nō redempta. **C**onsequēs falsū
quia tātum est redemptor xp̄us inconueniēs sic deducit. **V**ir-
go Maria passa est angustiam mortis: & multas alias penas
aut ergo quia in ea fuit cā talis passionis. aut quia in ea nō
fuit aliqua cā talium penarum. **N**ō s̄m quia in hoc apparēt
deus iniustus: ut deductū est in p̄mo inconuenēti. **S**i primū

Amor ad possidet

Maria an sit redemptrix
redempta

aut talis causa fuit ex peccato in radice nō cōtracto: aut ex
 peccato in radice & in ea cōtracto: aut ppter salutem huāni
 generis. Non p̄mum quia peccatum in radice nullū defectū
 ponit in creatura q̄n nō est cōtractum. Neq̄ s̄m p te: q̄a vir
 go nō cōtraxit peccatū originale: ergo dat̄ tertium memb̄z
 ex sufficiētī diuisione deductum. **C**onfirmat̄ quia virgo non
 indiguit redemptōe: p̄batur quia redemptio p̄supponit la
 psū & passa est: ergo fuit redēptrix & nō redēpta. **Q**uar
 tum incōueniens qd̄ sequit̄ nisi cōsequētia illa valeat est: tol
 lere ē omnis via ad p̄bādum filios Ade in conceptōe cōtra
 xisse peccatū originale. **H**oc autem est cōtra Augu. in li. de
 baptismo paruuloꝝ cōtra hereticos affirmātes paruulos nō
 cōtrahere peccatum originale ex peccato primoz̄ parētum:
 in q̄ loco **A**ugu. p̄bat per rationes verissimas atq̄ necessari
 as q̄ lege trāsgressa a primis omēs qui ex lumbis eorum trā
 bāt originem per cōcubitum viri & mulieris cōtrahūt tale
 peccatum. **I**ncōueniēs sic deducit̄: qua rōe vnum indiuiduū
 speciei humane potest p̄seruari a peccato originali in conce
 ptione ne cōtrahat illud omnia indiuidua possunt p̄seruari
 ne in cōceptione contrahat̄ tale peccatū: p̄batur quia pecca
 tum originale ex eadem causa in omnibus contrahit̄: ergo si
 fuit p̄seruatum aliqd̄ indiuiduum ne cōtraheret tale pecca
 tum: hoc fuit ex possibilitate: p̄batur quia illa mota hoc non
 potuisset fieri. **E**t ut dictum est: qua ratōe vnū indiuiduum
 potuit p̄seruari etiam omnia indiuidua potuerūt a tali pec
 cato p̄seruari. ergo nulla ratio necessaria potest p̄bare: q̄
 omnes qui cōtraxerūt originem ex primis parētibus cōcepti
 fuerūt in tali peccato: p̄batur ista ultima cōsequētia quia si
 esset aliqua ratio necessaria: eius opposita esset impossibilis
 qd̄ t̄n nō est: quia quod competit per eādē causam omni
 bus indiuiduis eiusdem speciei: si ab vno indiuiduo illud po
 test remoueri p̄t remoueri ab omībus. **C**ū autē peccatū ori
 ginale cōpetat oībus indiuiduis speciei humane p̄ Ade pec
 catum quod fuit causa damnatōis omnium nostrū: si ab vno
 indiuiduo potest remoueri tale peccatum: ne in conceptōe

cōtrahat illud ab omnibus potest etiam remoueri. Et sic tolleretur via necessaria ad pbandum paruulos cōtrahere tale peccatum. & sic baprtismus non esset necessarius paruulis. **Q**uintum inconueniēs quod sequit̄ nisi illa cōsequētia ualeat est. **Q** si virgo non fuisset cōcepta in peccato originali si mortua fuisset ante passionem dñi nostri iesu xpi ad eternā gloriam iuisset anteq̄ xps a mortuis resurrexisset: quod est absurdum dicere & inconueniens probatur. **Q**uandocunq̄ est aliquod ens in vniuerso pductum ppter aliquem finem si nullum est impedimētum respectu sui finis: illum attingit finem. sed sic est q̄ visio intuitiua dei & fructio eiusdem est vltimus finis ppter quem anima intellectiua est producta. ergo amoto omni impedimēto anima intellectiua attinget illum finem. maior huius ratōis est nota. & minor est **Pauli** apostoli dicētis. **V**idebimus illum a facie ad faciem sicuti ē tunc sic. **S**i anima virginis fuisset separata a corpore anteq̄ xps mortuus esset: nullum impedimētum ei fuisset: per qd̄ posset remoueri a visione intuitiua dei: p̄batur q̄ nō peccatum originale: neq̄ aliquod aliud peccatum ueniale aut mortale: neq̄ illud impedimētum posset esse violētum: quia hoc esset cōtra dei iustitiam: quod nullo antecedēte defectu ania virginis amota fuisset ab vltimo fine eius: quod si sic nō est sequit̄ q̄ illa aīa gloriosissima virginis **Marie** iuisset ad eternam gloriā: & vidisset dñm a facie ad faciem sicut est. **S**extum inconueniēs qd̄ sequit̄ nisi illa cōsequētia valeat est: fuisset aliqua creatura cōmuni cōcursu nature per cōcubitū viri & mulieris pducta & tñ i peccato originali nō fuisset cōcepta. hoc incōueniēs est satis clarum. **E**t primo q̄ sit pducta per cōcubitum viri & mulieris. **H**oc est notum quia habuit parētes scz ioachim & Annam: ex quibus generata est. **Q** nō sit in peccato originali cōcepta: hoc affirmat a te: hoc autem inconueniēs est expresse cōtra **Augu.** in li. de fide ad **Petrum** dicētem. **F**irmissime tene & nullaten⁹ dubites omnem hominē qui per concubitū viri & mulieris natus est in peccatis cōceptus est: & sic apparet incōueniens deductum

Argumenta specialia ostendentia virginem in peccato originali fuisse conceptam

Ostquā deo dante rationibus vniuersalibus pbabilit inductum est omnes qui ex lumbis Ade per cōcubitū viri & mulieris duxerūt originem: nemine creatura humana pura excepta cōtraxisse peccatum originale. Nūc in presenti articulo adducēde sunt rationes pprie quibus aduersarii veritatis conantē pbare specialiter virginem in peccato originali fuisse cōceptam. **P**rimum argumētum est hoc subiectum gratie prioritate nature pcedit gratiā: quia semper subiectum substātiale pcedit accidens fundatum in illo: quia fm Aristo. Substātia est prior omni accidēte. Sed anima virginis fuit subiectum gratie: que gratia fuit accidens ergo prioritate nature precessit illam gratiam. Tūc accipio animā virginis in illo priori: & arguit sic. In tali anima est carentia originalis iustitie debite in primis parētibus amisse ex trāsgressione legis: ergo in tali anima est peccatum originale cōsequētia patet: a diffinitōe ad suū diffinitum: antecedēs autem cōsequētie patet in illo priori nō potest dici qd sit gratia equiuales originali iustitia. quia tale subm ē pus illa nec pē dici qd ibi sit original iustitia qa pter xpm redemptorem nostrum post Ade peccatum: nemo fuit in originali iustitiacōceptus. **S**ecūdum argumētum est hoc. **V**irgo Maria indiguit gratia dei. iuxta illud Pauli apost. dictum Omnes indiguimus gloria dei isto stante arguit sic. Aut ergo virgo indiguit gratia dei anteq̄ esset aut postq̄ fuit. Nō primum quia indigētia in aliquo p̄supponit illud. Neq̄ secundum: quia impossibile ē qd sit idē instās indigētia gratie ergo in instāti indigētie nō habuit gratiam: tūc q̄ro vtrum in instāti indigētie erat aliquis defectus in Maria uel nullus. Si dicat qd sit aliquis defectus ille nō potest esse nisi peccatū originale. Si dicat qd ibi sit nullus defectus hoc stare nō pōt quia vbi nullus est defectus: ibi nulla est indigētia. **T**ertium argumētum. Fundamētum per quod ponit virginem in peccato originali nō fuisse cōceptam est ut veneret lesu

*qm qd ad p̄m v̄d h
v̄d h. infra p̄p̄tū*

75

xpi mater: sed tali honore deus non vult venerari matrem xpi
ergo non debemus ponere virginem non fuisse conceptam in pec-
cato originali. minor huius rationis probatur. **Quia Hieroni.**
super Mat. super li. generatiois iesu christi. Inquit nullam san-
ctarum mulierum in Genealogia saluatoris assumi: sed eas quas
scriptura reprehendit. ut de peccatricibus nascens omnium pec-
cata deleat. **¶** Quartum argumentum illud debet poni in ma-
ria: per quod virgo magis debet christo: probatur quia dicitur
in euangelio. **Cui plus dimittit plus diligit.** Sed ponere ipsam
in peccato originali esse conceptam: deinde mandatum est po-
nere ipsam magis christo debitricem: quam ponere oppositum pro-
batur: quia secundum hoc virgo cognoscit opus redemptionis: per quod
opus verbum caro factum est. Ergo illud exponendum in ea
scilicet ipsam in peccato originali fuisse conceptam. **¶** Quintum
argumentum in parietibus virginis fuit libidiosa coniunctio
ergo proles nata ex his fuit in peccato originali concepta. **Co-**
sequetia patet quia dicitur in euangelio. Bona arbor bonos fru-
ctus facit: mala autem bonos fructus facere non potest. **Et ab**
Augu. affirmat in li. de fide ad Petrum. **¶** Quomodo homo: qui
per concubitum viri & mulieris natus est in peccatis conceptus
est. **¶** Sextum argumentum: quicumque sunt duo: quorum unum
necessario sequitur ad aliud si datur secundum in aliquo: in illo est.
aut saltem fuit primum sed sic est quod peccatum originale & re-
bellio sensuum sunt huiusmodi: scilicet quod rebellio sensuum sequitur ne-
cessario ad peccatum originale. Ergo posita rebellio sensuum
in aliqua creatura ponitur peccatum originale. aut saltem fuit in
illa. si quis bonus: maior est nota & minor probatur: quia
sensus nunquam fuerit rebelles rationi in primis parietibus: nisi fa-
cta deordinatione in illis: quia ut dicit **Augu. li. xiiii. de civi-**
tate dei ca. xiii. In occulto mali esse ceperunt: ut in apertam
inobedientiam laberent. Non enim ad malum opus pervenirent
nisi prederet mala voluntas. In virgine autem quis ipsa nunquam
habuit aliquem peccati stimulum ex parte sensuum: tamen virgo
passa est secundum sensum multas passiones scilicet famem. sitim. & do-
lorem mortis unigeniti filii sui christi: quod passiones secundum animum in

9
76
virginē non erant: quia semper in illa fuit recta ratio domi-
nans appetitui omnium sensuum eius.

Argumēta sumpta ex priuilegiis christi pbātia virginē
a macula peccati originalis fuisse deturpatam.

Non sufficiūt argumēta per nos superiori bus articulis
adducta imo necessarium esse videt: ut absoluat tota
intentio aduersariorum ponere quasdam ratōes sumptas ex
priuilegiis christo competētibus ad pbandum virginem in
peccato originali fuisse cōceptam. **P**rima ratio hec est. **N**ō
sunt tātum gloriosissime virginis priuilegia a deo illi data a
nobis extollēda: ut minuant priuilegia atq; dignitas & gra-
tia saluatoris nostri iesu xpi. **S**ed qđ ipse solus xps post ade-
lapsum extiterit sine peccato per excellētiam dignitatem at
q; gratiam soli attribuit xpo ergo nō debemus ita extollere
virginem & eius priuilegia: ut auferat dignitas excellentia
redemptoris nostri: maior huius ratōnis nulli dubia esse de-
bet: quia si ab aliquibus oppositum teneret hereticus appel-
lari posset: minor autem huius ratōis pbatur per Augusti.
in li. de baptismo paruulorū dicētē. **R**estat inquirere utrū
in filiis hominum aliquis potuerit esse sine peccato & dixit
Nō est in filiis hominū quisq; sine peccato excepto vno me-
diatore: & in eodem li. circa finem li. ii. dicit. **T**eneamus fi-
dei indeclinabilem cōfessionem qđ solus xps sine peccato na-
tus est in similitudinem carnis peccati. **S**ecūda ratio est
Ade delictum solus xps inter homines sine peccato omīno-
de inuētus est. **D**e mulieribus autem nulla inuēta est aut re-
perta: ergo nō est affirmādum virginem sine peccato origi-
nali fuisse cōceptam. **C**ōsequētia pbatur: quia oppositū cō-
sequētis: infert formaliter oppositum antecedētis. **A**ntece-
dens autem pbatur: quia dicit ecclesiastes vii. **V**nū de mil-
le viris repperi: de mulieribus nullam inueni: que uerba ex-
ponēs Augu. dixit. **V**num id est christum de mille viris re-
peri: vbi notādum est qđ ibi accipit numerus mille varius p
omni numero sine p̄cto: de mulieribus nullā inueni. **T**er-
tia ratio omnis munditia creature humane pure debet esse

circā mūdiciā christi: p̄batur quia in filiis hominum n̄ est
inuētus quisq̄ sine peccato nisi x̄ps sed si virgo nō fuisset cō-
cepta in peccato originali: & fuisset in conceptōe sancta mūdicia
virginis fuisset equalis in conceptōe cum mūdicia con-
ceptionis x̄pi quod est absurdum. ergo nō est ponēdum vir-
ginem sine peccato originali fuisse cōceptam. **Q**uarta ratio
fundamētum per quod ponit virginem in peccato nō fuisse
cōceptam est quod potuit p̄seruare illam a tali peccato. Et
sicut potuit ita decuit & sicut decuit ita factum est. Sed il-
lud fundamētum est falsum: quia isto mō posset p̄bari x̄pm
nō fuisse mortuū p̄ salute humani generis: quia non potuit
mori: & omne quod est possibile deo illi cōuenit ergo decuit
& sicut decuit ita debebat fieri: que tñ omnia falsa sunt atq̄
risu digna. **Q**uinta ratio: fundamētum p̄ quod ponit vir-
ginem in conceptione fuisse sanctam est: quia uerbum dei fi-
lius debebat uenerari virginē: quia ab eterno eius mater ele-
cta fuit: sed hoc fundamētum est falsum: quia uerbum dei fi-
lius maiora potuit offerre uirgini: que magis honorassent eā
q̄ hoc q̄ fuerit sine peccato cōcepta: ut in mortalitate & be-
atitudinem de facto: & tñ hec illi a dño cōcessa nō fuere: q̄
n̄ erāt cōueniētia. ergo nō d̄z dici q̄ uirgo ex eo q̄ debebat ef-
se iesu x̄pi mat̄ fuit p̄seruata: ne ī peccato originali esset cō-
cepta: quia hoc solum erat x̄po cōueniens.

Autoritates cōmunes p̄bantes omnes: q̄ ex primis parē-
tibus duxerūt originem in peccato fuisse conceptos.

Non cōtenti ex his argumētis superioribz articulis ad-
ductis: aduersarii ueritatis adducūt quāsdam autori-
tates cōmunes p̄bantes omnem creaturam humanam post
Ade delictum fuisse in peccato originali conceptam. Nam
isaias ca. liii. Inquit omnes nos quasi oues errauimus. unusq̄
q̄ declinauit in uiam suam. & dñs posuit in eo scz x̄po iniqui-
tates omnium nostrum. Et apost. Paulus ad **Rom. a. v.** Per
unum hominem mors intrauit in n̄dum: ex quo om̄s pec-
cauerunt. **E**t in eodem loco: sicut unus Ade delictum re-
gnauit in om̄s in condēnationē: sic unus x̄pi iustitia regnit

174

in omnes. Et alibi idem aposto. sic omnes in Adam mori
 unt: sic & in xpo omnes viuificant. Et sanctus Leo papa in-
 quit. Dñs noster peccati mortisq; destructor: sicut nullū re-
 atu liberum repperit: sic liberādis omnibus venit. Et Aug.
 li. xiii. de ciui. dei c. xiiii. Omnes enim in illo fuimus. qñ il-
 le vnus omnes corruptit: qui per feminam lapsus est.

Autoritates proprie specificice probantes virginem in pec-
 cato originali fuisse conceptam.

Ultimo p cōplemēto huius affirmatiue partis adducē
 intēdimus aliquas autoritates specialiter explicantes
 virginem in peccato originali fuisse cōceptam: ut omni exp
 te per nos satisfactum sit aduersariis ueritatis. Prima auto-
 ritas est sancti Bernardi in ep̄la ad Lugdunensem dicētis.
 Virgo in cōceptione minime sanctificari potuit imo ipsa pec-
 cato fuit obnoxia. Deinde uirtute spiritus sancti mundata.
 Et Ansel. li. ii. Cur deus & homo inquit licet omnis dei cō-
 ceptio mūda sit & absq; carnalis delectatōis peccato Virgo
 tñ ipsa vñ assumptis est in iniquitatibus cōcepta est. & i pec-
 catis cōcepit eam mater eius. De tantis totq; preclarissimis
 uiris: hos duos viros autoritate dignos: quia de aliis parum
 curamus: inuenimus expresse affirmātes virginem in pecca-
 to originali esse cōceptam: quibus nō ol statibus partem ne-
 gatiuam omnino tenere intēdimus. & hoc uerissimis ratio-
 nibus multisq; preclarissimis sanctorum autoritatib; ducti
 auxiliāte nobis gloriosissima ac intemerata dei genitrice.

In oppositum est Augu. totius ecclesie lumē ac si-
 dus clarissimum in lib. sermonum suorum ad here-
 mitas: sermone xliii. de nati. dñi dicēs. Propterea
 mater eius scz xpi electa ē. & super cēs creaturas
 pelecta: omnibus gratis fecūdata: omnibus uirtutibus or-
 nata: omni sanctitate in uero matris repleta. ut de mūdissi-
 ma matre. mūdissimus nascereē filius: quia sicut in celo ha-
 buit patrem immortalem & eternum: & sic in terra habuit
 matrem omni corruptōe carētem. Igit̄ in celo qualis est pa-
 ter talis est filius. sic & in terra q̄lis est mater: tal̄ ē in carnē

est filius: in celo cum patre eternus & immensus incorruptus
& sublimis est: & in terra cum matre immaculatus & mansuetus. **Et idem Augu. in lib. de peccatis inquit.** Propter bonorem dñi cum de peccatis agimus nullam de beata virgine volumus facere questionem. **Adiungamus his duabus autoritatibus autoritates sancti Hieroni. in ep̄la ad Paulam & Eustochium dicētis.** Et si sanctus patribus & prophetis gratia fuisse credit: tñ nõ eatenus plena. In Maria vero totius gratie: que in christo est venit plenitudo. **Et in eadem ep̄la inquit.** Ceteris sanctis per partes dat gratia. Marie vero se infudit totius gratie plenitudo. **Et Ansel. in li. Cur de? & homo inquit.** decet virginem ea puritate nitere qua sub celo nulla maior nequit intelligi. **Et ideo sancta mater ecclesia canit de Maria dicēs.** Que est ista que progredit quasi auro ra: pulchra ut luna: electa ut sol. His uerbis cõcordat psalmus **Dauid.** In sole posuit tabernaculum suum: qui sol fuit virgo & ipse scilicet xps tanq̄ sponsus exiēs de thalamo suo. **Et in canticis canticorum dicit.** **Tota pulchra es amica mea: & nulla macula est in te.** **Et ideo sancta mater ecclesia dicit.** Felix es sacra virgo maria: & omni laude dignissima. **Quare autem Maria sit omni laude dignissima explicat causa:** quia ex te ortus est sol iustitie christus deus noster.

Ordo seruandus in questione.

In questione ista seruauimus talem ordinem.

Primo videbimus de originali iustitia p̄morum parentũ

Secũdo videbimus de lege a dño p̄mis parētibus data.

Tertio videbimus de peccato primoꝝ parentũ & eius cã.

Quarto videbim⁹ q̄ mala sunt secuta ex tali peccato.

Quinto videbimus de peccato primoꝝ parentũ: qđ trãsiit ad omnes posteros & descendentes ex lumbis Ade primi parentis nostri.

Sexto videbimus qđ ē peccatũ originale contractũ i nobis

Septio videbim⁹ i q̄ subiecto fuit cõtractũ tale peccatũ

Octauo videbimus quot modis soluit debitum.

Nono videbimus quot sunt modi redemptionis.

Decimo videbimus: q̄ tam ex parte dei q̄ ex parte virgi-
nis fuit possibile q̄ virgo p̄seruaret a peccato originali.

Vndecimo videbimus q̄ hoc fuit conuenientissimum.

Duodecimo videbimus q̄ virgo fuit in cōceptōe sancta &
a pctō originali p̄seruata ex parte christi redēptoris nostri.

Decimotertio hoc idem videbimus fuisse ex parte virginis.

Decimoquarto videbimus modum per quē virgo fuit li-
berata ne incurreret siue contraberet tale peccatum.

Decimoquinto videbimus cur virgo nō fuit liberata a pe-
nis peccati si fuit liberata a peccato.

Decimosexto videbimus in quibus differt conceptō chri-
sti a conceptione virginis **M**arie.

Vltimo soluemus argumenta ante oppositum q̄stionis ad-
ducte: & sic erit finis questionis adducte.

De originali iustitia primorum parentum.

Creavit itaq; deus hominem ad imaginem & similitu-
dinem suam omni gratia atq; rectitudine plenum ex
utraq; pte scz tam incorporea q̄ corporea p̄fectum. Intelle-
ctus hominis creatorē suū recte intelligebat volūtas eius se
quēs rationē rectā. **D**eum sup omnia ardētī q̄dam desiderio
affecta amabat sensus oēs tam interiores q̄ etiam exteriores
ita ordinati erāt: ut appetit⁹ eoz tātum ad illoz obiecta se
extēdebant: q̄tum a rōe recta & electōe volūtatī sequente
illam rationē rectam p̄mittebant. Ex quibus sic in hoīe exi-
stētibus resultabat originalis iustitia primoz parētum. Nā
cūcta anīalia plenā obedientiā homī p̄stābāt sensus oēs recte
rōi subiecti erāt: volūtas ita bñ a deo instituta erat omī re-
ctitudīe plena creatorē suū amabat intellect⁹ recte deū fa-
ctōrē atq; creatorē suū intelligebat. Nā ut dīc **Aureli⁹ aug:**

Creauerat de⁹ rōnalē creaturā. ut sūmū bonū intelligēt
intelligendo amaret: amando possideret: possidēdo fruerēt

De lege a domino primis parentibus data.

Vamuis hō plenus grā atq; rectitudīe a dño creat⁹ es-
set tñ oīpotēs deus regula infallibil/ decreuit illi dare
legē. Nā cū vnumq; ens finitū. quīs in suo gnē siue specie

*Significat q̄d hō p̄fectus fuit q̄
deus dicitur q̄d p̄fectus*

q̄d dicitur q̄d dicitur

perfectū ex se sine ordine ad primū ens independēs atq; in-
finitū regulari ex sui natura nō possit. quia tale ens finitū est
ens per participationē. & omne tale reducit ad ens p essen-
tia. Cuiusmōdi deus est. ideo illi a dño data est lex. nō qdem
difficil imo omnū facillima ut mediāte tali lege & eius ob-
seruantia hō reglaret. ut posset mereri vitā eternā. Dixit
ergo dñs p̄mis parētibus. De arbore sciētie boni & mali ne
comederitis. quacūq; hora enim comederitis morte morie-
mini. Nā p̄mi parētes in paradiso deliciaꝝ cōstituti solūmō
fructus arboris vnus illis a dño vetitus est. nō q̄ fructus il-
le tā excelsus at nobilis esset. ita q̄ nobilior aut eo excellētrō
in paradiso deliciaꝝ inueniri nō posset. sed ut hō illa p̄ua lege
a domino accepta atq; obseruata vitā eternā mereri posset.
qd̄ si in tā p̄ua atq; infima re hō plenā obediētā creatori suo
dare nolet: duplici moriret morte scz tpali: q̄ aīa a corpe se-
parat & etna qua dānati continue moriunt p̄pter amotionē infi-
niti boni. Et p̄pter afflictiones continue a demonibus atq;
malis spiritibus illis datas.

De peccato primorum parentum.

Acepta ergo lege a dño diabolus humani gñis inimic⁹
si hanc cām vetiti fructus p̄mis parētibus dixit. Cur p̄-
cepit vobis deus ne comedatis ex omī ligno: cui rñdētes di-
xerūt ne forte moriamur. Recordabant q̄ dñs ill dixerat.
q̄cūq; hora comederitis morte moriemī. Quibus diabol⁹ di-
xit. Neq; moriemī scit enī deus q̄ q̄cūq; hora comederitis
aperient̄ oculi vestri: & eritis sic dii sciētes bonū & malum
Cūq; de verbis diaboli. Quia mouit ab illis cām mortis: co-
gitare cepissent fructū uetite arboris comederūt. Vñ dicit
sac̄ scripta. Vidit ergo m̄ser q̄ essz bonū ad velscēdū deditq;
viro suo q̄ comedit: lege ergo illis a dño data ab eis trāsgres-
sa amiserūt grām omnē rectitudinē atq; originalē iustitiam
Tūc ceperūt sentire aliā legē i sensibz suis repugnātē legi
mētis eoz. Vñ Ansel. in li. Cur deus & hō inqt obedientia

hō dñs p̄mis parētibus

fructus vnus arboris i paradiso

non sp̄s

primorum parentum iustitie debite nuditatis fuit causa.
 Causa autem peccati huius fuit voluntas eorum praua. &
 per voluntatem eorum fuit commissum tale peccatum. Nā
 uoluntas per electionem rectam meretur quia illa electio est
 conformis rationi recte. Nam electio recta secundum Ari-
stotelem sexto ethicorum. sequitur rationem rectam. Cum
 ergo primi parentes intelligerent fructum uetite arboris a
 domino vetitum fuisse. per electionem rectam noluerunt es-
 se conformes diuine voluntati: immo voluerunt esse diffor-
 mes: & potius credere diabolo quam creatori suo. Vnde
Augustinus libro quartodecimo. de ciuitate dei capitulo
tredecimo inquit. loquendo de primis parentibus. In occul-
 to mali esse ceperunt: ut in apertam inobedientiam laberen-
 tur non enim ad malum opus perueniretur. nisi prederet
 mala voluntas. Voluntas ergo in primis parentibus fuit il-
 la que primo peccauit. ex quo postea peruenerunt ad malū
 opus. Vnde dicit sanctus Augustinus in eodem capitulo.
 Si voluntas supple primorum parentum in amore superio-
 ris & immutabilis boni a quo illustrabatur: ut videret &
 accendebatur. ut amaret stabilis permanisset. Non inde ad
 sibi placendum induceretur. ut ex hac tenebresceret atq; fri-
 gesceret. ut uel illa scilicet Eua uerum crederet dixisse ser-
 pentem. uel ille scilicet Adam dei mandato uxoris prepo-
 neret voluntatem. Ex quibus apparet quod peccatum pri-
 morum parentum formaliter fuit carentia iustitie debite in
 illis amisse. Secundo apparet q̄ peccatum eorum non fuit
 rebellio sensuum erga rationem. quia sensus nunquam fu-
 issent deordinati nisi primo fuisset deordinata uolūtas: quia
 sicut primi parentes secundum rationem obedientiam de-
 bitam deo prestare noluerunt: immo facti sunt rebelles cre-
 atori suo: sic & sensus facti sunt rebelles rationi: obedienti-
 amq; debitam ei prestare non potuerunt: talis ergo rebellio
 sensuum in primis parētibus secuta est immediate post pec-
 catum ab eis commissum.

¶ Tercio apparet q̄ peccatum eorum non fuit obligatio ad

q̄ p̄m̄ p̄m̄ p̄m̄ p̄m̄ p̄m̄

q̄ p̄m̄ rebellio sensuum ad

Obligatio est magis ad
deum p̄m̄

penam duplicis mortis . quia talis obligatio orta est ex peccato iam commisso.

De malis secutis ex peccato primorum parentum.

Ergo sunt filii ire ex transgressione legis & amiserunt dei gratiam ac originalem iustitiam: incurreruntq; duplicem mortem scilicet temporalem mortemq; eternam incurrissent. nisi fuisset gratia & humanitas redemptoris domini nostri iesu christi. Ex tali enim peccato omnes sensus facti sunt rebelles rationi. senseruntq; aliam legem in sensibus eorum repugnantem legi mentis illorum. tunc caro cepit concupiscere aduersus spiritum. & spiritus aduersus carnem eiectiq; sunt de paradiso terrestri: dictumq; est per dominum Ade. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Et Eue dictum fuit. In dolore paries filios tuos. Vnde si non peccassent sicut Augustinum libro tredecimo de ciuitate dei capitulo tertio. Fatendum est primos quidem homines ita institutos fuisse. vt si non peccassent nullum experirentur genus mortis sed eosdem enim primos peccatores ita fuisse multatos . ut etiam quicquid eorum stirpe esset exortum eadem pena teneretur obnoxium.

De peccato primorum parentum quod transiit ad omnes posteros.

Sicut gratia domini ac originalis iustitia primis parentibus a deo creatore suo dono data fuit. nullis eorum meritis antecedentibus ipsisq; bene cooperantibus in bonum illa transiisset ad omnes posteros atq; descendentes ex lumbis eius omnesq; filii gratie fuisset. Sic & ipsis peccantibus indignatio domini cecidit super illos atq; ad omnes posteros & descendentes ex lumbis eorum secundum legem transiit & illud quod fuit actuale peccatum in illis per originem in nobis dicitur originale. Nam ut dicit Anselmus in lib. Cor deus & homo. Inobedientia primorum parentum iustitie debite nuditatis fuit causa. per quam omnes sumus filii ire.

Quod autem peccatum primorum parentum sicut legem communem transiit ad omnes posteros rationibus & autoritatibus

et in superius in ipso dicitur

et in superius in ipso dicitur

comprobamus: quia quando cunq; aliquid datur aliquibus. ita quod per primos illud debet transire ad posteros ablato illo a primis duobus aufertur illud ab omnibus aliis sequentibus. Iustitia autem originalis ita data fuerat primis parentibus. q; si non peccassent: illa ad omnes posteros transiisset ergo eadem ab eis ablata propter peccatum eorum illa nō potuit transire ad omnes posteros & descendentes ex lumbis eorum. Amplius ex lege filii seruatorum serui sunt. Cum autem primi parentes fuerunt serui propter peccatum. ergo omnes descendentes tali seruitute fuerunt affecti. Amplius originalis iustitia ipsis bene cooperantibus transiisset ad omnes posteros & descendentes ab eis. ergo ipsis male cooperantibus in illis fuit amissa: atq; in omnibus descendentes ex lumbis eorum. **A**utoritatibus hoc idem conformamus. Nam secundum Paulum apostolum. **O**mnēs in Adam moriuntur. Et alibi **P**er vnum hominem mors intraret in mundum: ex quo omnes peccauerunt. Et alibi. Sicut vnus ade peccatum regnavit in omnes in condemnationem. Et alibi **O**mnēs in Adam peccauerunt. Et sanctus **L**eo papa. **D**ominus noster peccati mortisq; destructor: sicut nullum reatu liberum reperit: sic liberandis omnibus venit. Et **D**avid in psalmo. **O**mnēs declinauerunt: & simul inutiles facti sunt. Et **I**saias. **O**mnēs nos quasi oves errauimus: vnusquisq; declinat in viam suam. Et **A**ugustinus. **O**mnēs nos in illo fuimus. quando ille vnus scilicet **A**dā omnes corripit. Et idem **A**ugustinus. **N**on est in filiis hominum quisquam sine peccato.

Quid est peccatum originale contractum in nobis. Idendum est a nobis in presenti articulo: quid est peccatum originale in nobis contractum. **P**eccatum originale in nobis non est aliquis malus actus: sicut quidam dixerunt. Nam malus actus in nobis ex mala electione voluntatis sequitur. in paruulis autem non potest esse mala electio voluntatis neq; bona: quia ipsi non possunt exercere operationes anime intellectiue perfectas scilicet intellectus &

o. l. p. 1174 malus actus

voluntatis p quas possit mereri & demereri. **A**mplius si peccatum originale esset aliquis malus actus sequeretur. quod aliquis peccaret actualiter antequam exiret de ventre matris sue. probatur quia peccatum originale contrahitur quando unitur anima intellectiva corpori suo organico physico. **H**oc autem quod deducitur: est impossibile. quia pueri in ventre matris non utuntur libero arbitrio. **A**mplius si peccatum originale esset aliquis malus actus esset peccatum actualiale & non originale. **D**icamus secundo quod peccatum originale in nobis non est aliquis malus habitus ut affirmarunt nonnulli quia ex frequentatis actibus generatur habitus. sexto ethicorum. modo demonstratum est quod peccatum originale non est aliquis malus actus quia talis in pueris esse non potest. quod si mali actus non sunt. mali habitus esse non possunt. **N**am remota causa remouetur effectus. **D**icamus tertio quod peccatum originale in nobis non est rebellio sensuum erga rationem: quia talis rebellio est sequela peccati: & non peccatum. **A**mplius talis repugnantia sensuum est. quia pars superior & rationalis & deordinata erga dominium. **D**icamus quarto quod peccatum originale non est formaliter obligatio ad penam damni: quia talis obligatio est ex aliqua causa: talis autem causa non potest esse ipsamet obligatio: ergo est ex peccato: quia non ex virtute: nec ex aliena causa immediata. **E**x quibus apparet quod illa ratio quam fecit **F**ranciscus **M**aronis in tertio sententiarum in questione. vtrum beata virgo **M**aria sit in peccato concepta nihil ualet: quando vult probare quod peccatum originale non sit carentia originalis iustitie: quia si deus creasset **A**dam in puris naturalibus habuisset illam carentiam originalis iustitie. & tamen non habuisset peccatum. **D**ico primo quod illa non est completa diffinitio peccati originalis. peccatum est carentia originalis iustitie. sed sunt plura alia. vt videtur. neque etiam est completa diffinitio peccati actualis siue habitualis ade. nisi ponantur multa alia. hic est quod non concludit. ibi non est originalis iustitia & subiectum est aptum natum ad illa: ergo ibi est peccatum

Oratio in iudicio

13

Oratio in iudicio

Oratio in iudicio

Oratio in iudicio

Oratio in iudicio

Secundo dico q̄ si Adam non fuisset creatus in originali iu-
 stitia: cum illa sit donum & gratia supernaturalis. tunc non
 diceretur habere carētiā illius in subiecto apto nato quia
 priuatio dicitur dupliciter. Aut quando deperditur for-
 ma in subiecto apto nato ad illam ut patet in ceco. Aut quā-
 do in nobis debet euenire aliquid & affertur medium sicut
 patet: quia si primi parentes non peccassent: habuissemus
 originalem iustitiam. modo si deus non creasset Adam cum
 originali iustitia nullo istorum modorum fuisset priuati
 ¶ Dicamus quinto q̄ peccatum originale non est appeti-
 tus siue inclinatio. mediante qua anima desiderat vniri cor-
 pori infecto. quia cum talis appetitus sit anime naturalis
 competens ei per se: ab ipsa nunquam posset amoueri tale
 peccatum per passionem domini nostri iesu christi nisi ani-
 ma intellectiua destructa. ¶ Dicamus sexto q̄ peccatum ori-
 ginale non est formaliter vnio anime ad corpus quia si tale
 ab homine amoueri deberet per passionem domini nostri ie-
 su christi prius oporteret q̄ anima dissolueretur a corpore.
 si peccatum formaliter esset vnio anime ad corpus. Ampli⁹
 vnio anime ad corpus est naturalis & ex ea in quantum talis
 nullum contrahitur peccatum. quia antequam primi paren-
 tes peccassent in conceptione eorum anime sue fuerunt con-
 iūcte corporibus suis sine aliqua macula & peccato. ¶ Con-
 cludendo ergo diffinitionem peccati originalis in nobis ex-
 istentis dicamus peccatum originale est carentia originalis
 iustitie debite in primis parentibus amisse ex transgressio-
 ne legis in nobis deriuata ex actuali peccato primorum obli-
 gans nos ad duplicem mortem scilicet temporalem & eter-
 nam. & ad ceteras penas que talem carentiam sequuntur.
 ¶ Ista diffinitio declaratur a nobis per singulas particulas
 eius. ¶ Primo dicitur peccatum originale. & in hoc di-
 stinguatur a peccato actuali est carētia. ¶ Nam cū peccatū
 non sit de genere positiuorum: oportet quod diffiniatur per
 carentiam: sicut cetera priuatiua diffiniunt. Secūdo dicit̄
 originalis iustitie: & in hoc explicatur cuius forme peccatū

NB

*Dele. n. 6. app. v. m. d.**Dele. n. 6. app. v. m. d.*

NB

originale sit p̄uatio. ¶ Dicit̄ tertio loco debite. q̄a nisi esset
amissio iustit̄ie debite non obligaremur ad duplicem penam
¶ Dicitur quarto in primis parentibus amisse ad excludē
dam iustitiam originalem in angelis malis amissam: quia ta
li iustitia non priuamur: sed ea que fuit in primis parētibus
amissa. ¶ Dicitur quinto loco ex transgressione legis in no
bis deriuata: vt explicetur causa quare & nos. qui quamuis
non peccauimus actualiter. tamen quia fuimus ex lumbis
eius per transgressionem legis ab eis factam. etiam nos ami
simus talem iustitiam originalem debitam. ¶ Dicitur sexto
ex actuali peccato primorum parentum. quia ut dicit **Augu
stinus**. Omnes in illo scilicet Adam fuimus quando ille vn̄
scilicet per peccatum actuale omnes corripit. ¶ Dicitur
ultimo. obligamus nos & cetera. vt explicentur ea que sūt
finis huius peccati: & quarum penarum sit causa enim tale
peccatum.

¶ In quo subiecto contrahitur peccatum originale.

Quoniam vn̄quis ex superioribus in precedenti articulo iā di
ctis satis clare constare posset. quomodo contrahitur
peccatum originale in nobis. & in quo subiecto fuit talis ma
cula: tamen ad meliorem euidentiā dicendorum decreui
declarare ista in proprio atq; determinato articulo. Contra
bitur ergo peccatum originale in nobis isto modo. Nam a
nima proprie est illa que est subiectum virtutis & vicii me
diantibus potentiis eius. Nam anima que peccauerit secun
dum ecclesiam ipsa morietur. Nam si primi parentes nostri
non peccassent anima vniuscuiusq; nostrum fuisset creata.
plena gratia cum omni rectitudine atq; originali iustitia v
nitaq; corpori. omnes sensus rationi fuissent subiecti. sicut
fuit. quando fuerunt create anime primorum parentū quā
do fuerunt suis corporibus vnite. Nunc vero propter pec
catum eorum qui transgressi sunt legem anima nostra crea
tur absque gratia originali iustitia. atq; rectitudine vnitaq;

corpori illud dominium habere non potest super corpore
 quod habuisset si in gratia fuisset creata. Ideo quam primū
 anima est vnita corpori suo alia lex est in illa: & alia in sensu-
 bus corporis. nam caro pugnat aduersus spiritum: & spiri-
 tus pugnat aduersus carnē: & alia lex est in sensibus diuer-
 sa a lege mētis nre. Isto ergo mō cōtrahit tale peccatū in ta-
 liq; subiecto in aīaq; nra ē tal' carētia rōe cuius aīe nos dici-
 mur pūati. **Nā** ut dicit augu. li. de ci. dei. In occulto mali es-
 se ceperūt: ut in aptā inobediētiam laberent. **Nō** enī ad ma-
 lum opus perueniret nisi pcederet mala volūtas: p malā er-
 go electionē volūtatis primoꝝ fuit amissa illa rectitudo que
 erat in volūtate eoz; rōe cuius tenebant cōformari voluntati
 diuine. **Volūtas** ergo fuit illa: q; fuit pūata et inordina-
 ta p malā electionē. rōe cuius oēs sensus eoz; deordinati fuē
 In nob; uero nō fuit aliq; mala electio volūtatis: q; nō pecca-
 uimus actual'r: sed illo tāq; in radice. **Fuit** omne illud quod
 secutū ē ex mala electōe volūtatis pmoꝝ q; sic volūtas eorū
 curua & pua ex trāsgressiōe facta ē. **Sic** nos p peccatū eorū
 creamur cū volūtate nō recta & sine gratia. **Et** sic in illis a-
 missa rectitudine volūtatis sue amiserūt omnē rectitudinē
 sensuū sic & aīa nra creata absq; gratia & originali iustitia
 cū vnitē corpi suo organico oēs sensus fiūt rebelles rōni. tene-
 murq; ad debitū duplicis mortis oēsq; passiōes q; habuerūt
 pmi parētes. & nos q; ex lūbis eoz; fuimus hēmus. **Ex** q; bus
 sic detēminatis apparet error illoꝝ. q; dixerūt cōcubitū inordi-
 natū viri cū muliere esse cām cōtractōis tal' peccati q; p talē
 cōcubitū vniuntē spmata ex infecta carne pgređiētia ex eisq;
 feminibus sic vnitis generat corpus infectū aīeq; vnitū aīa
 ab eo corpe inficiē. **S; salua** pace eoz; hoc nō videt esse veꝝ
 q; si aīa nra crearet plena grā & originali iustitia quēad-
 modū fuerūt aīe pmoꝝ parētum create. oēs modi cōcubitū
 nō essent cā talis deturpatōis anime q; cū anima nostra in-
 tellectiua nō sit deducta de potētia materie. s; a deo imme-
 diate creata spūalis nō pōt infici a carne infecta. q; illa nō ē
 susceptibil' qlitatū corpaliū apliꝝ i illo subo cōtrahit peccatū i

nobis in quo fuit cōtractū peccatū p̄mōrū parētum ex trā-
gressiōe actuali ab eis facta: sed tale peccatū in p̄mis parēti-
bus fuit in voluntate eoz cōtractū que pot̄ etiā fundatur in
animabus p̄sorum: ergo & in nobis tale peccatum fuit con-
tractum in voluntate & anima nostra. **A**mplius anima p̄i-
morum fuit illa: que per peccatum fuit priuata originali iu-
stitia: originalis iustitia autē est bonū anime & nō corporis
q̄a existēte illa in aīa n̄ra oēs sensus obediūt rōni. **C**ū autem
carētia talis originalis iustitie sit ī anima in illa prius cōtra-
bit tale peccatū q̄ p̄ sensus fiāt rōni rebelles. **C**aro ergo in-
fecta nō est illa q̄ p̄uet animā tali originali iustitia sed ē ī me-
diante deus: q̄ immediate creat illā animā **E**t q̄a id qd̄ anime
cōpetit seorsū: & p̄ se absq̄ corpe nō dicimus illi competere
iō vnita corpi dicim⁹ tale suppositū cōtraxisse peccatū ori-
ginale. **N**ā quēadmodū dicit **A**risto. i. de aīa. **S**i q̄s dixerit
animā intelligē ē sic si q̄s dixerit eā texē & filare: & tñ ani-
ma intellectiua est illa p̄ quā hō itelligit & sapit: dicēte **A**ri-
sto. in iii. de anīa: de pte aut̄ aīe: q̄ intellect⁹ cognoscit & sa-
pit: tñ q̄a opatōes sunt suppositoꝝ i. meth. nō dicimus anīaz
intelligē s̄m hoīez sic & ī aīa intellectiua quīs ī illa sit p̄pe ca-
rētia original̄ iustitie debite: tñ nō dicimus animā cōtraxisse
se tale peccatū: sed hominē: mediū aut̄ p̄ qd̄ cōtrabit tale pec-
catū est cōcubitus viri & mulieris: est tñ remotū mediū &
causa sine q̄ nō. **M**ediū aut̄ p̄pinquū est ex vniōe aīe intelle-
ctiue cū corpe suo organico. **S**ecūdo apparet error illoꝝ
q̄ dixerūt peccatū originale cōtrabit in aīa ex inclinatioe ei⁹
ad corpus infectū: & cū delectat̄ cum corpe. **S**ed salua pace
eorum hoc nō est uerum: quia talis appetitus aut inclinatio
aīe ad corpus infectū: aut p̄cedit cognitionē intellectus: &
electionē volūtatis aut subsequit̄. nō p̄mum q̄a cū talis appe-
titus sit aīe nat̄alis: neq̄ ab aīa possit remoueri p̄ aliquā po-
tētiam: cū ille sit aīe nat̄alis & p̄prius sequeret̄ q̄ peccatū
originale nūq̄ posset remoueri ab anima neq̄ est dicēdū s̄m
quia illud est peccatū actuale & non originale.

Quod modis soluitur debitū ex aliqua causa cōtractum.

1127

12

13

Nis visis atq; determinatis ad maiorem euidētiā dicē-
 dorum decreui in isto articulo notare: quot modis di-
 mittit debitum ex aliq; causa contractum. **Prim⁹** ergo mo-
 dus quo dimittit debitū ē per cause cessationē: vt quando
 filii remanent post mortē suorū parentum absq; bonis p̄nis
 non tenent ad debita p̄ris: quia cessauit ille: qui fuit cā talis
 debiti: & in bonis eius non remāsit quicquā. **Isto** modo non
 fuit solutum debitū cōtractum in p̄mis parentib; ipsi mori-
 entibus: & etiā n̄m in morte nostra quia quibus mortui sunt
 & etiā nos cōtinue morimur: tamen lex domini non solū ad-
 impletur ex morte temporali: sed debet adimpleri etiā quo
 ad mortem sempiternā: & quia aī eorū post mortē adhuc
 remāserunt. **At** dices quō aīa hūana tenet ad mortē sempi-
 ternam: cum ip̄a sit ī mortalī: neq; vnq; moriatur: dicimus
 quēa dmodū dicit **Aug. li. xiii. de. ci. dei. c. ii.** Quāuis aīa
 humana veraciter ī mortalī phideat tñ q̄dā etiā ip̄a mortē
 suam: & paulopost declarādo que sit ista mors anime dicen-
 do. **Mors** igit; anime fit cum deserit eā deus. sicut corp⁹ cū
 deserit ab anima supple mors eius fit. **Ad** p̄positum rede-
 ntes dicim⁹ q; debitum nostrū non fuit solutum p̄ mortem
 p̄morum parentū: quia causa talis debiti est carentia origi-
 nalis iusticie debite: que carentia in cōceptiōe nostra cōtra-
 hitur p̄pter defectum p̄morum parentū: quia ut dicit **Aug.**
Omnes in illo fuimus: qñ ille vnus scilicet adam omnes cor-
 rupit. **Secundo** modo dimittit debitū per debiti satisfactōz
 isto mō nō fuit solutū debitū p̄morum parentū & nostrū: q̄a cul-
 pa eorū in nobis cōtracta obiectiue fuit infinita circa obiectū
 infinitū: quia deo displicuerūt p̄mi parentes: & nos cū illis
Modo p̄ nullū finitū potest auferri culpa obiectiue infini-
 ta. **Amplius** fm Paulū nō sūt cōdigne passiones huius seculi
 si ad futurā gloriā nisi mediante gratia domini qua ablata
 nulla operatio hūana talis ac tanta esse potest q; illa possit
 esse sufficiens nō dico solū ad satisfaciendū p̄pter debitum
 cōtractū. **Sed** etiā si nullū fuisset cōtractū debitū: ip̄a adhuc
 nō esset sufficiens ad futurā gloriā neq; de cōdigne vt patet

Est quod quod

Mors

quod

neq; etiã de ogruo nisi esset grã dñi nři iesu xp̃i. **Tertio** mō potest dimitti debitū p debiti donacōz factã ab aliquo pro nobis satisficiente isto mō fuit donatū debitū tractum ex peccō p̃moz pentū nobis p iesū xp̃z redēptorē nřm q̃ i ligno crucis pepēdit: atq; p nobis satisfecit: mortēq; nřaz moriendo destruxit. vñ fm̃ Isaiã p̃phetã uere lãguores nostros ip̃e tulit.

¶ Quot sunt modi redemptionis.

¶ Vnc cōueniens est vt videamus in p̃nti articulo quot sūt modi redemptionis. **Primus** ergo mod⁹ redēpcōnis est qñ quis redim̃t postq; lapsus ē in peccō mortali actuali. Isto mō fuerūt redēpti p̃m̃i p̃ntes nři per passionē dñi nři iesu xp̃i. **Secūdu** mod⁹ redēptionis ē qñ quis redim̃tur postq; lapsus ē in peccō veniali. Isto mō redim̃t viri perfecti: q; per gratiã dei subleuant̃ post venialem omissionem. **Terti⁹** modus redēptionis ē qñ qs redim̃t: & in grã cōfirmat̃: ne ampli⁹ in peccato mortali labat̃. Isto mō redēpti fuerūt apostoli in gracia cōfirmati post aduentum sp̃ũ sancti. **Et** iō ampli⁹ nūq; mortaliter peccauerūt. **Quart⁹** modus redēptionis ē qñ qs redim̃t mediante baptismo in virtute passionis dñi. Isto mō redimunt̃ puuli q; baptizant̃ & aliqui efficiunt̃ xp̃iani. **Quint⁹** modus redēptionis ē qñ qs redim̃t in virtute passionis dñi: & in vtero m̃ris sc̃ificat̃ postq; in originali peccato ceciderūt. Isto mō fuerūt redēpti. **Hieremias** & **Iohãnes baptista** fuerūt sc̃ificati in vtero matris postq; ceciderūt in peccato originali. **Sextus** mod⁹ redēptionis p̃fectissimus ē quãdo aliqua creatura futura: que ex sui natura ē in potentia cōtrahēdi originale peccatū: & dominus deus ex sua infinita misericordia in virtute passionis iesu xp̃i illã p̃seruat: ne incurrat tale peccatū originale creando animã intellectiua eius plenã gracie: & infundēdo illam animã corpi organico p̃sico in vtero matris formata. Isto mō fuit redēpta gloriōsissima virgo **Maria** iesu xp̃i mat̃e vnde fm̃ sapientiã salomonis in .c. illo qđ sic incipit. **Mulierem** fortē qs inueniet. **Dicit.** **Multe** filie cōgregauerūt diuicias tuas. **¶** **Maria** suppressa es omnes. **Et** ideo **Hiero.**

de Maria dixit. Toci9 grē q̄ in x̄po est in maria venit plenitudo. Et Aug. dixit. oīb9 graciis fecūdata: oī scitate ī vtero m̄ris īpleta. Hoc at̄ qd̄ dicit9 ī sequētib9 meli9 apparebit
¶ Q̄ fuit possibile tam ex parte dei: q̄ ex parte virginis q̄ virgo preseruetur a peccato originali.

Tempus nunc ex postulat postq̄ determinauim9 breui sermone ea q̄ sūt aīcedēcia ad materiā istā: vt videam9 ea q̄ sūt ad p̄positū determināda. Et p̄mo videre de creuim9 in isto articulo vtq̄ fuerit possibile deo stāte p̄ccō p̄mo9 p̄sentū p̄seruare virginē ne incurreret p̄ccm̄ originale & ad ostendēdā hāc possibilitatē adducem9 multas rōes efficacissimas. Prima ergo rō talis est: illud ē possibile deo respectu creature qd̄ nō implicat contradictionē: neq̄ ex pte dei: neq̄ ex pte creature. **I**sta p̄ q̄ fm̄ theologos: q̄a deus pōt facē quicquid nō implicat contradictionē: s̄ q̄ virgo ī cōceptōe p̄ducereēt sancta nō ip̄licat contradictionē: neq̄ ex pte dei: neq̄ ex pte virginis. ergo hoc fuit possibile deo p̄ducē virginē in cōceptōe sanctā. minor p̄bat̄: q̄a post **A**de peccatum hoc fuit factū in cōceptōe x̄pi. ergo etiā poterat fieri in virgine. **A**mplius si **A**de peccatū haberet remouere hāc possibilitatē sequereēt q̄ posset oīpotētē deū p̄turbare maxime de futuro. **E**t si dicat̄ q̄ aliud ē loqui de x̄po q̄ non fuit cōceptus. aut p̄ductus ex cōiunctione seminū: & aliud ē loqui de virgine: cuius corpus ex cōiunctione seminū viri & mulieris. **S**ed ista rōsio nihil valet: quia vt dicit **Iob.** Intuēs incarnationē verbi in vtero **M**arie dixit de illa. **Q**uis potest facere mūdū. s̄. indiuidū de īmūdo cōceptū semine. **N**ōne tu: qui solus es scilicet de9. **A**d oīdendū q̄ si qua creatura p̄ cōiunctionē seminū īmūdo9 cōcipereēt in matrice mulieris adhuc esset possibile deo p̄ducere animā intellectiuā ei9 plenā grē: & infundere illā corpori organico mūdato p̄ potentia dei anteq̄ introducereēt aīa intellectiua in illo: & isto mō creatā illa esset in cōceptōe mūda. **C**onfirmat̄ q̄a p̄ccm̄ ade nō potuit diuinū p̄turbare cōsiliū fm̄ aug. quasi quod de9 statueret illū mutare cōpulerit. **S**ecūda rō oīs aptitudo

130

que inest alicui natura immediate p̄t̄ educi de potencia ad
actū p̄ potēciam dei. p̄bat̄ q̄a deus est omnipotens: & q̄c̄
quid potest in genere cause efficientis & finalis facere me-
diāte cā secūda p̄t̄ facē sine illa. Sed anima intellectiua que
immediate p̄ducit̄ a deo h̄z aptitudinē ad grām suscipiendāz
ergo imēdiate p̄t̄ educi de potēcia ad actū p̄ potēciā dei.
Q si sic est in aliq̄ instanti s̄m possibilitatē non poterit esse
sub opposito gr̄e. **C**onfirmat̄ sicut deus creauit aīam intel-
lectiua p̄mipentis nullis aīcedētibz meritis plenā gr̄e &
originalis iusticie sic n̄ obstāte peccato p̄mōz p̄t̄ potuit
creare aīam virginis quā cognoscebat futurā eius matrem
in gr̄a. **T**ercia rō possibile est alicui creature p̄seruare aliquē
ne in seruitute cadat stāte seruitute suoz p̄t̄. ergo mul-
to magis est possibile deo p̄seruare virginē ne in p̄ccō ori-
ginali cadat stāte p̄ccō p̄mōz p̄t̄. cōna patet: q̄a creatu-
ra est ens p̄ participacionē de9 vero ē ens p̄ essēciā. & q̄c̄
quid agit creatā agit in virtute dei: q̄ est prima cā infinita
aīis p̄bat̄: q̄a s̄m legē filii seruoꝝ sūt serui: & tñ est in facul-
tate dñi facē libez p̄mum filiū: q̄ ex seruis debet nasci aīq̄
incurrat seruitutē. **E**xempli gr̄a: si aliqs dñs duoz seruoꝝ
ita ordinaret volo q̄ p̄m9 fili9 : q̄ ex talibz s̄uis dēt nasci sit
liber: tñc ille q̄ nascereē liber esset: & tñ nullā icurrisset ser-
uitutē aī libertatē suā: eo q̄ fuit p̄seruatus ex mera libera
volūtatis dñi sui: nō obstante seruitute parētū suoz. **Q**uar-
ta rō legislator iſtituēs legē ex mera & libera volūtate ei9
nulla necessitate coact9 p̄t̄ excipere quē vult a tali lege. Sed
deus dedit legē p̄mis p̄t̄entibz ex libera volūtate eius. ergo
p̄t̄ excipere quā creaturā vult a tali lege. **Q** si sic est potuit
p̄seruare virginē ne in tali p̄ccō caderet nō obstāte trāsgres-
sione legis facta p̄ p̄mos p̄t̄es. **C**ōfirmat̄: q̄a sicut de9 de-
dit legē: ita p̄t̄ illā suspēdē: resp̄cū cui9 ip̄e vult: q̄a cū ip̄e
sit oīpotēs & liber ita p̄t̄ suspēdē actionē cui9 cūq̄. **E**x his
oībz satis clare cōstat deo oīpotēti fuisse possibile p̄seruare
virginem mariam ne in peccato originali cadet n̄ obstante
peccato primorum parentum.

¶ Quod non solum fuit possibile verum etiam fuit conueniens quod
virgo pseruaretur a peccato originali.

Non solum sufficit nobis demonstrasse fuisse possibile
deo pseruare virginem ne in peccato originali cadet: quod tunc
etiam nobis necessarium esse videtur demonstrare hoc fuisse conueni-
ens. In presenti autem articulo intendendo formare octo excellentissimas
rationes ad ostendendum tale conuenientiam quibus iudicio nostro nulla potest affer-
ri conueniens ratio. **P**rima ratio sumitur ex patre christi: cui ab eterno da-
tum est redimere genus humanum: quod perire debebat ex peccato. **R**e-
demptionem nature humane ab eterno data est unigenito filio dei ego
conuenientissimum fuit si debebat fieri caro in utero virginis ma-
rie dare illi matrem omnino a peccatis mundam: ut demundissima matrem
mundissimum nasceretur filius. **A**ns probatur: quia ab eterno presciebat a
deo **A**d peccatum: & sicut presciebat ipsum peccatum decre-
tum est in mente diuina ab eterno dare modum mediante verbo
suo: quod debebat fieri caro: ut mediante passione eius generis huma-
num quod debebat perire: posset etiam redimi. **¶** **Q**uod autem hoc sit verum
auctoritate aurelii aug. li. xii. de. ci. dei. c. xxii. comprobatur.
Hec. n. sunt verba sua. **N**ec ignorabat deus hunc peccatum: &
in eodem capitulo paucis interpositis verbis inquit **P**reuidebat etiam
deus gratia sua populum purum in adoptionem vocandum remissisque pec-
catis iustificatum spiritu sancto: scilicet angelis in eterna pace soci-
andum. **C**onfirmatur per **A**ug. in li. sermonum suorum sermone. xliii. de
natiuitate domini dicentem. **S**icut in celo habuit patrem immortalem
& eternum: sic & in terra habuit matrem omni corruptione care-
ntem. **I**gitur in celo qualis est pater talis est filius: sic & in terra: qualis
est mater: talis secundum carnem est filius. **I**sta auctoritas est tamen virtu-
tis quod non solum probat conuenientiam: verum etiam probat ipsam de facto
in peccato originali non fuisse conceptam: ut videbitur melius in sequen-
tibus. **C**onfirmatur hec ratio: quia si hoc non fuisset conueniens: aut ego
hoc fuisset ex parte christi: aut ex parte virginis **M**arie non est dicendum pro-
mum quia cum christus sit dei filius: non solum hoc illi conuenit immo maiora
illi conueniunt. **S**i vero dicatur secundum carnem non fuisse conueniens ex parte vir-
ginis aut ego hoc non esset conueniens virgini: inquit virgo absolute non
comparando ipsam ad christum aut comparando virginem ad christum. **S**i

primum hoc nihil est: quia saltē ppter fm hoc erat conuenientissimum. probatur. q̄a dicit̄ ab ecclesia **Felix** es sacra virgo maria: & omni laude dignissima. **Et** reddit causam ecclesiasticā quare virgo est omni laude dignissima: non q̄ absolute quia nunq̄ vlli creature pure sancte talia verba attributa sunt. **Sed** hoc **Marie** dictum est quia fuit mater christi & ideo intulit ecclesia: quia ex te ortus est solius filie christus deus noster. ¶ **Secunda** ratio sumitur ex parte excellentie christi: illud quod denotat excellentiam in christo non repugnans sibi respectu sue redemptionis est ponendum convenientissimum in illo: sed ponere virginem eius matrem fuisse preservatam ne peccatū incurreret in virtute passionis denotat excellentiam in eo respectu sue originis: neq̄ repugnat redemptioni eius quia talis preservatio est redemptio nobilissima ergo hoc debet poni in nata esse convenientissimum respectu christi & matris eius. ¶ **Tertia** ratio sumitur ex parte perfectissime redemptionis. **Sextus** modus redemptionis in nono articulo a nobis assignatus est possibilis conueniens & perfectissimus inter omnes alios: qui modus est q̄ aliqua creatura preservata in virtute passionis domini ne incurrat peccatum quod incurrisset si ex se fuisset permissa incurrere. **Cum** ergo iste modus sit possibilis conueniens & perfectus inter omnes respectu alicuius creature quero vtrum aliqua creatura tali modo fuit redempta: vel non: si non contra. aut ergo fuit defectus iste ex parte christi: quia talem creaturam tali modo perfectissimo redimere noluit: aut si potuit talis creatura non meruit. **Nō** est dicendum primum: quia fuit demonstratum in precedenti articulo fuisse possibile deo preservare virginē. **Si** dicat̄ fm. aut ergo q̄a talis creatura nō meruit de cōdigno aut q̄a nō meruit de cōgruo: n̄ est dicendū primū: quia christus nō fuisset perfectissimus redemptor: quia quāuis de cōdigno multa nō dentur creaturis tamen ad ostendendā perfectionem dei: deus dat multa creaturis: q̄ de cōdigno nō darent̄ illis. si dicat̄ q̄ creatura de cōgruo nō meruit talē modū redemptōis.

Contra creatā maiorē meruit de cōgruo. ergo potuit etiā me-
 reri hūc modū redēpcōis. cōna p3. & aīns pbat̄ qa virgo Ma-
 ria de cōgruo meruit esse mater dei: q̄ pfectio maior ē q̄ q̄
 fuerit redēpta. **S**exto mō redēpcōis: dicēdū est ergo vltim
 mēbrū: q̄ aliq̄ creatā de cōgruo fuit redēpta. **S**exto & per
 fectissimo mō redēpcōis: talis aut̄ creatā fuit gloriosissima
 virgo **M**aria. **Q**uarta rō sūm̄t ex pte pfectissime recōci-
 liacōis: pfectissim⁹ cōciliator cui datū est redimē nat̄az hūa-
 nā. q̄ pierat ex pccō dēt eā recōciliare deo f̄m pfectissimū
 recōciliacōis modū: si nō secūdū oīa indiuidua: saltē f̄m vnū
 Ista patet: qa aliū nō esset pfectissim⁹ recōciliator: s̄ sic ē q̄
 xp̄s fuit pfectissim⁹ recōciliator: ergo debuit recōciliare crea-
 turā hūanā deo f̄m pfectissimū recōciliacōis modū: saltē f̄z
 vnū indiuidū: si nō f̄m omnē/maior declarat̄ qa dato opposi-
 to: aut hoc esset ex defectu potēcie: & hoc nō: vt fuit ī p̄ce-
 dēti articulo demonstratū: aut aduersus sapiēcie leges: & hoc
 nō: qa prudēcia ē puidētia de futuris ex memoria p̄terito-
 rū. **C**ū at̄ in verbo dei fuerit maxia prudētia aīq̄ virgo ma-
 ria cōcipere potuit ex tali puidētia p̄suare ip̄az ne peccatū
 originale in cōceptōe cōtraheret: neq̄ hoc fuit cōtra moris
 leges: qa d̄r ab ecclesia. honora p̄rem tuū & m̄rem tuā: qui
 maledixerit p̄ri aut m̄ri morte moriat̄. f̄m ergo hāc legem
 fuit cōueniēs q̄ verbū diuinū: qd̄ debebat fieret caro ī vtero
 virginis **M**arie: illā p̄suaret ac veneraret q̄ veneracōe ip̄m
 verbū diuinū & venerabat̄. **Q**uīta rō q̄ncūq̄ aliq̄s alteri ini-
 micat̄ p̄ recōciliacōe inter eos fiēda nō cōueit assumē tertiū
 nisi sit ille vtrorūq̄ amic⁹: s̄ sic ē q̄ virgo **M**aria fuit electa
 a deo: vt ea mediāte verbū fieret caro p̄ recōciliāda natura
 hūana: q̄ p̄ pcc̄z deo fuerat facta inimica. ergo virgo **M**aria
 nō fuit electa in cōceptōe inimica: s̄ amica qd̄ si sic est. virgo
 in pccō originali nō fuit cōcepta. **C**ōfirmat̄: qa nō assumitur
 aliq̄s p̄ medio int̄ aliquos: in quo sit illud p̄ qd̄ facta ē iimi-
 citia int̄ illos: qa illud nō ē cōueniēs mediū: s̄ sic ē q̄ virgo ma-
 ria fuit electa pro medio inter deū & creaturā humanā vt
 tale verbum in ea fieret caro ergo **M**aria non habuit illud

per quod facta est inimicitia inter deum & hominem cum
autem peccatum originale fuit causa talis inimicitie: sequitur quod vir
go maria illud nunquam contraxit conuenienter fuit electa: aliter non fu
isset conuenientia electionis. **Sexta** ratio operis redemptionis fuit
maius quam opus creationis. ergo conueniens fuit & est maiora
fieri: & equalia in opere redemptionis sicut in opere creationis: si in opere
creationis natura humana fuit creata munda: & in gratia nullis antec
cedentibus meritis. ergo multo magis per passionem domini nostri iesu
christi in eius virtute fuit conueniens preseruare totam naturam humanam
in aliqua creatura pura humana: ne talis peccatum originale con
traheret in conceptione. **Talis** autem creata fuit virgo maria: quia
ipsa quantum ad redemptionem passiuam fuit perfectissime redempta
Quia autem opus redemptionis sit maius opere creationis pro
batur: quia per opus redemptionis verbum caro factum est
deus homo factus est. **Maria** mater dei facta est super omnes
creaturas: tam corporales quam spirituales exaltata. **Exaltatur**
enim sancta dei genitrix super choros angelorum ad celestia regna
secundum ecclesiam: in opere autem creationis tanta ac talia facta non fue
runt equalia aut maiora his: imo multi philosophorum ponunt
operis creationis esse naturale non solum deo verum etiam in crea
tura. **Septima** ratio sicut nullis antecedentibus meritis fuit conue
niens deo creare adam & euan in conceptione sanctos. ergo
multo magis per merita passionis domini nostri iesu christi
fuit conueniens: quod iesu christi mater preseruaret: ne in concep
tione contraheret peccatum originale: probatur consequentia: quia
peccatum ad eam non habet remouere hanc conuenientiam in
iesu christo matre: quia secundum **Augu.** **Maria** iesu christi mater
electa est a deo: & super omnes creaturas prelecta: omnibus
gratiis fecundata: omni sanctitate in utero matris repleta.
Octava ratio conueniens est christi originem esse tate perfectionis atque dig
nitatis hanc fuit origo ad eam. **Sed** si virgo fuisse in peccato concepta ori
go christi quantum ad hoc seculum fuisset minoris perfectionis &
diuinitatis quam origo ad eam. ergo non est conueniens ponere
virginem in peccato originali fuisse conceptam. **Maior** hu
ius rationis patet: minor autem probatur: quia si virgo

per quod facta est inimicitia inter deum & hominem cum
autem peccatum originale fuit causa talis inimicitie: sequitur quod vir
go maria illud nunquam contraxit conuenienter fuit electa: aliter non fu
isset conuenientia electionis.

in peccato originali fuisset cōcepta quantūcūq; mūdāta xps
 fuisset de terra: q; aliquādo fuisset aliquibus maculis absterfa
 Adam vero nō sic q; de terra nō fuit vnq; aliquibus maculis de
 turpat? & in hoc origo xpi fuisset deterior origine ipsius
 Ade mundissime. Cū autē hoc esse nō possit de facto sequit̄
 nō fuisse cōueniens virgine i peccō originali fuisse cōceptam
 ¶ **Q** virgo in cōceptiōe fuit scā atq; sine peccato originali
 concepta per rationes sumptas ex parte christi.

¶ **Q** Ostēdēdū fuit a nobis fuisse cōueniēs q; vir
 go in peccato originali nō esset cōcepta: nunc in p̄nti
 articulo cōueniēcia iā demōstrata intendo demōstrare hoc
 ita fuisse: & hoc p; rōnes sūptas ex pte xpi redēptoris nr̄i.
 Prima rō si xps redēptor noster in originali iusticia fuit cō
 cept? ergo virgo maria ex qua natus ē in peccato originali
 nō fuit cōcepta. añs notū: & cōnā pbat q; originalis iusticia
 alicuius nō patit̄ ipm fuisse de terra q; aliquādo aliquib; ma
 culis fuerit deturpata: & p̄sertim originalis iusticia ipsius
 xpi. Confirmat̄ nō minoris perfectionis fuit originalis iusti
 cia ipsius christi quātū ad substāciā & circumstācias: q̄ illa
 originalis iusticia q; fuit in Adam & in Eua. Ista de se ē ma
 nifesta: sed iusticia originalis q; fuit in adam & in eua quā
 tū ad substātiā fuit perfecta: & quātū ad circūstācias: q; a
 cum illa fuit cōceptio Ade & Eue sine aliqua macula quan
 tum ad originem animarum suarum: que fuerunt sine aliq
 macula create: & quantū ad originē corporum suorū: que
 fuerunt creata & assumpta de terra munda: nullis vnq; ma
 culis deturpata sicut fuit corpus Ade & corp? Eue: quod
 fuit assumptū de latere ade quod fuit mundum nullis vnq;
 maculis deturpatum ergo multo magis fuit perfecta origi
 nalis iusticia christi: tam ad substātiā: q̄ ad circumstan
 cias anime eius que fuit vnita verbo & corporis sui qd̄ fuit
 assumptum de virgine nullis vnq; maculis deturpatum. ¶
 Secunda ratio. nihil quod denotet ignominiam in christo
 est ponēdū in eo. Sed si ponereē q; virgo fuit cōcepta in peccō
 originali ponereē ignomiā in xpo q̄tū ad originē eius. ergo

hoc non est ponendum in natura scilicet quod mater eius fuerit in peccato originali concepta. Ans huius rationis patet per maiori: minor autem probatur. quia exponere ignominiam in christo: quod fuerit de matre: quam aliquam fuerit peccatrix: & maxime quia de preterito nulla potentia seu sapientia potest se extendi: quod autem preterita non sint preterita per nullam potentiam aut sapientiam potest fieri: ipse non fuisse: neque unquam statum peccati per aliquam potentiam ita mutari potest: ut ipse sit equalis statui innocentie. **T**ertia ratio assumo auctoritate Augustini in libro de gratia & libero arbitrio dicentis. Propter honorem domini cum de peccatis agimus nullam de beata virgine volo facere questionem. Quero de quibus peccatis loquitur ibi Augustinus. aut ergo locutus est de peccatis venialibus tantum aut de peccatis mortalibus tantum: aut de peccatis venialibus & mortalibus simul. Si dicatur primum. contra si propter honorem domini virgo fuit liberata a peccatis venialibus: multo magis fuit liberata a peccatis mortalibus ne incurreret illa: probatur quia per peccatum mortale creatura efficiuntur deo inimica & non per peccatum veniale. Si dicatur secundo aut ergo locutus est de peccato actuali mortali. aut loquitur de peccato mortali originali. Si dicatur primum ita quod Augustinus locutus sit de peccatis actualibus mortalibus: & non de peccato originali. Contra peccatum originale est maximum peccatum & est mortale: quia omnis creatura que in tali concipitur peccato est in conceptione deo inimica. ergo si propter honorem domini virgo fuit liberata a peccatis mortalibus actualibus que fuerunt in potestate voluntatis eius ergo multo magis fuit preservata propter honorem domini ne incurreret peccatum originale: quod non erat in potestate voluntatis sue: quia non est honor domini quod mater eius fuerit in conceptione maledicta. Relinquitur ergo ultimum membrum. quod Augustinus sit locutus de omnibus peccatis simul. Quarta ratio sumpta ex eisdem verbis Augustini propter honorem domini etc. Honor iesu christi est ut omnino sit immaculatus de omnino immaculata natus: qui honor convenit christo etiam per aduersarium: & tamen christus tali honore non fuit veneratus

Quero qua de causa honor & pfectio ista xpo redemptori nro
 data no sit. aut ergo fuit pccm ade. aut fuit virgo q ex lum
 bis pmoru parentu habuit originem aut fuit deus pater: q
 huc honore filio prestare noluit. aut spiritussanct9. aut xps
 qui tali honore venerari noluit. **N**on dat pmu membru qa
 peccatum ade nullam pfectionem aut honorem christo cue
 nientem remouere habuit: pbatur quia dato opposito xpus
 no fuisse pfectus redemptor: imo aliqua macula fuisse de
 turpatus: si honor illi debitus per ade peccatu fuisse ablat9
 quia no potest vnq remoueri honor debit9 ab aliquo nisi in
 ducat macula opposita in illo. Neq dat fm membru quia dr
 p lob: **Q**uis potest facere mudu. s. indiuidu de imudo seie
Non obstante ergo origine virginis: q fuit ex lumbis Ade
 p cocubitu viri & mulieris: p vnione spmatu infectoz i ma
 trice **A**nne exntiu deus adhuc p omnipotentia sua potuit
 facere tale indiuidu mudum mudando corpus organicum
 physicum ex talibz semibus eductu introducendo aiam vir
 ginis in illo gratia plena. Neq dat terciu mēbrum: qa dixit
 pater verbi: & dni nri iesu xpi. **H**ic est filius meus dilectus
 in quo mihi bene oplacuit ipm audite: peccatum ergo Ade
 non habuit remouere honorem vnigeniti filii dei ab eo: alit
 xps fuisse filius ire qd est hereticum: neq datur quartum
 membrum: quia nulla fuit discordia inter spiritumsanctuz
 & verbum: ex qua potuisset auferri honor qui christo erat
 conueniens. Neq datur quintum membru quia quanto ver
 bu caro factum est cu maiore honore & gloria: tato postea
 per humilitatem suam perfectior fuit secuta victoria. ¶
Quinta ratio tante potentie fuit atq sapientie verbum di
 uinum anteq fieret caro in eligendo sibi matrem omni cor
 ruptone carentem quante potentie & sapientie fuit pater
 in eligendo filium equalem sibi mediante quo nata humana
 redimi posset per passionem eius. **I**sta propositio patet: qa
 eade potetia & sapietia & volutas numero e in tribz psonis
 sed deus pater elegit sibi filium suu amicu i coceptoe omni
 laude gloriaq dignissimu. ergo & fili9 verbum pris elegit

is fue
 et p ma
 o: q fue
 le pten
 te rita
 er: pa
 midan
 o allum
 bitro do
 nulla de
 ccatis lo
 nialibus
 s venial
 ter hono
 us: mal
 correret
 ra effici
 ur lru di
 ne loquit
 ta q Au
 bus & n
 t maxi
 que in
 ca. ergo
 catis noc
 tatis eius
 m domi
 potesta
 r ei? fue
 imu ne
 Quae
 rem do
 culatus
 e christi
 neratis

sibi ab eterno matrem in conceptione amicam atq̄ sanctam
 omni laude gloriaq̄ dignissimā: que electio talis non fuisset
 si in peccatis fuisset concepta. ¶ **Sexta ratio** fundata super
 dictum Augu. in libro sermonum suorū ad heremitas: ser-
 mone. xliiii. de natiuitate domini dicentis. Sicut in celo sci-
 licet xps habuit patrem ī mortalem: & eternū sic & in tēra
 habuit matrem omni corrupcōe carentem: ex qua auctori-
 tate formatur ratio vna presupponenda duo. **Primum du-**
 plex est corruptio animi scilicet & corporis: anima autem
 dicitur corrumpi propter peccatum: quia p̄ illud efficitur
 deo inimica. **Secundū** presuppositum corrupcō animi ma-
 ior est corrupcōne corporis: quia per animi corrupcionem
 nulla facta corrupcōne in corpore homo efficitur deo nimi-
 cus: per corrupcionem autem corporis nulla facta corrupcio-
 ne in animo stat amicitia inter deum & hominem: hoc patz
 in virginibus violatis que non prebent assensum voluntatis
 sue: tunc in illis non obstante corrupcōne corporis: animus
 illarum manet incorruptus. **Ex** istis duobus presuppositis
 formatur ratio talis christus in terra habuit matrem omni
 corrupcōne carentem. ergo nulla corrupcōne virgo fuit cō-
 rupta: neq̄ q̄tum ad corpus neq̄ q̄tum ad animam. **Probo**
 consequentiam: & dato opposito consequentis infert̄ opposi-
 tum anteccedētis formaliter: quia si fuit corrupta in animo
 per peccatum originale. ergo xps non habuit matrem sim-
 pliciter omni corrupcōne carentem. **¶** **Q̄** si sic est virgo ī pec-
 cato cōcepta nō fuit. ¶ **Septima ratio** sumit̄ ex verbis Au-
 gustini in eodem sermone de natiuitate domini dicētis. Igit̄
 in celo qualis est pater talis est filius: sic & in terra: qualis
 est mater talis s̄m carnem est filius. In celo cum patre eter-
 nus ī mensus incorruptus & sublimis. In terra cū matre im-
 maculatus & mansuetus. **Modo** ex istis verbis format̄ rō ta-
 lis: q̄lis est xps s̄m carnē: talis ē mater ei⁹. **S̄** s̄m carnē xps
 nō fuit aliqua macula originali deturpatus. ergo nec virgo
 s̄m carnē fuit aliqua macula originalis peccati deturpata.
Probo cōnam: quia si in peccato originali fuisset cōcept: non

esset talis mater s̄m carnem: qualis est christus. **C**onfirmat̄
quia christus in terra cum matre manet immaculatus & mā
fuetus ergo virgo non fuit aliqua macula originalis peccati
deturpata. **P**robo cōsequētiā: quia ille qui est & fuit omnio
immaculatus oīo incorruptus & sublimis nō dicitur proprie
permanere cum ea: que fuit maculata corrupta s̄m animū
per peccatum atq; dei inimica. ¶ **O**ctava ratio. maior fuit
potentia atq; sapientia verbi vnigeniti filii dei in redimēdo
matrem eius q̄ fuerit potentia atq; decepcō diaboli in dep̄
mendo nat̄am hūanam: que fuit creata mūda & sine aliqua
macula peccati originalis. Ista patet sed per temptationem
diaboli natura: que erat munda fuit damnata: ergo multo
magis per potentiam atq; sapientiā verbi natura humana in
virgine fuit subleuata atq; redēpta p̄fectissimo mō redēp
cionis preseruando naturam humanam: ne deturparet̄ ma
cula peccati originalis. **C**onfirmatur causa mediāte qua cō
trahit̄ peccatum originale in nobis est quia sumus ex lūbis
Ade: & dñs imputat nobis peccatum primorum. **S**ed ver
bum diuinū eligens sibi matrē ab eterno nō imputauit illi
hoc peccatum p̄batur quia nō elegit illam in cōceptiōe ini
micam: imo amicam: quia vt dicitur in canticis canticorū
Tota pulchra es amica mea & nulla macula est in te.

¶ **Q** virgo gloriosissima omni sanctitate fuit repleta: atq; i
ceptiōe sc̄a per rōes directe loquētes de virgine Maria.

¶ **D**escendendo ad ea que sūt specialia magis postq̄ de
terminauimus superioris articulis per rationes sum
ptas ex parte christi virginem in peccato originali non fu
isse conceptam in presenti articulo hoc idem intēdimus de
monstrare per rationes sumptas ex parte virginis Marie.
Et anteq̄ deducam rationē primam presuppono duo. **T**res
sunt gradus sanctificationis. **P**rimus in conceptione quan
do anima intellectiua vnitur corpori organico p̄fysico isto
gradu sanctificationis fuit sanctificatus christus. **S**ecun
dus gradu sanctificationis est post conceptionem in vtero
tamen matris isto gradu sanctificationis fuit sanctificatus

Est. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

77
Iohānes baptista ecclesia affirmāte s̄m Isaiā de ventre m̄ris
vocaui me dñs. ¶ Tertius gradus sanctificacōis est extra
uterum: isto gradu sanctificacōis fuerūt sanctificati mul-
ti: sicut fuerunt apostoli: in tali gradu fuerunt sanctificati
post aduentum spiritus sancti. Omnes ergo gradus sancti-
ficacionis reducuntur ad istos tres: & qui habet p̄mū gra-
dum in gracia cōfirmatur: habet secundum gradum & ter-
cium: & non econuerso. Similiter qui habet secundum gra-
dum habet tertiuū gradū: & non ecōtra. Exemplū p̄mi x̄ps
habuit p̄mū gradū sanctificacionis quia in conceptione fuit
sanctus: hūit secundū gradū: quia in ventre Marie post con-
ceptionem fuit sanctus: & habuit tertium gradū: quia etiā
extra uterū semp̄ sanctus remansit. Exemplū secundi. Iohā-
nes baptista habuit talē gradū: & etiā extra uterū fuit sc̄us
& tamen non habuit p̄mū gradū sanctificacōis. Exemplum
tercii: vt fuerunt multi apostoli: qui fuerūt sanctificati ex-
tra uterū & tamen non habuerūt p̄mū neq̄ secundū gradū
sanctificacionis. Secundum p̄suppositū p̄mi duo gradus sc̄i-
ficacionis fiunt in utero matris hoc patet: quia cōceptō est
quando creat̄ aīa intellectiua: & illa vniē corpori suo orga-
nico: talis aut̄ vniō fit in utero matris similiter. Secundus
gradus sanctificacōis est in ventre matris ecclesia dicente.
De ventre matris mee vocaui me dñs. Istis suppositis stan-
tibus format̄ rō talis. Gloriosissima virgo omni sanctitate
in utero matris sue fuit repleta: vt de mūdissima matre mū-
dissimus nasceret̄ filius: ergo ip̄a in cōceptōe fuit benedicta
sancta & non maledicta: amica & non inimica: quēadmodū
fuerunt ceterae mulieres. Ans̄ est sumptū ex verbis Augu-
stini in sermone de natiuitate dñi: sic dicentis. Quēadmodū
in añcedente p̄ nos dictū fuit. Probo etiā quia ex opposi-
to cōsequētis inferē formaliter oppositū añcedētis qui si
cōceptōe virgo fuit maledicta & ire filia atq̄ deo inimica.
ergo non fuit omni sanctitate in utero matris repleta: quā-
per te non fuit repleta sanctitate: que in conceptione dari
potest. Confirmatur ista ratio quia secundum augustinum

ratio per quam **M**aria fuit omni sanctitate in utero matris
 repleta est: ut de mundissima matre mundissimus nasceretur
 filius. **M**odo dato opposito quod virgo non fuisset sanctificata
 in conceptione: ipsa non fuisset mundissima quantum ad animam
 imo macula peccati originalis fuisset deturpata. & consequenter
 christus non fuisset natus mundissimus de matre mundissima
Confirmatur secundo quia ratio secunda per quam **A**ugustinus voluit
 quod virgo **M**aria sit omni sanctitate in utero matris repleta
 est quia sicut verbum dei filius: in celo habuit patrem immortalem
 & eternum: sic habuit matrem omni corruptione carentem
Modo si virgo fuisset concepta in peccato originali: & in concep-
 tione fuisset filia ire: similitudo **A**ugustini de patre eterno
 respectu verbi filii sui & de matre reali: que fuit gloriosissi-
 ma virgo: nulla esset: quia virgo non simpliciter caruisset omni
 corruptione: quia pro peccato originali fuisset in anima cor-
 rupta: & sic christus non habuisset eam equalitatem: quam potuisset ha-
 bere inter matrem suam & se: quemadmodum habuit equalitatem
 in celo secundum patrem eternum hoc autem est expresse contra **A**ugu-
 stinum **Q**ualis est pater talis est filius: sic & in terra qualis est
 mater talis secundum carnem est filius. **E**x quibus verbis apparet
 quod sicut verbum dei filius in celo habuit patrem omnino illi equaliter
Sic & in terra christus idem verbum atque filius secundum humanitatem
 habuit matrem secundum carnem omni corruptione tam ani-
 mi quam corporis simpliciter carentem **S**ecunda ratio sumitur ex
 plenitudine gratie quam in **M**aria fuit quam illi per angelum dictum est
Ave gratia plena. quoniam datur plenitudo gratie a domino alicui
 creature pure quantum est ex parte dei qui dat talem plenitudinem
 gratie deus illam creaturam non permittit incurere defectum qui in
 parte sua non est: sed ex defectu suorum parentum procedentem. **S**ic
 sic est quod gloriosissime virgini fuit data plenitudo gratie a domino
 ergo quantum fuit ex parte dei dedit illi talem plenitudi-
 nem gratie deus non permisit virginem gloriosissimam in-
 currere maculam peccati originalis: que macula in potesta-
 te voluntatis virginis non fuit: sed ex defectu primorum
 parentum procedentem antequam per maiorem probaretur: quia qui dat gratie plenitudinem:

nō dimittit icurrē illā creaturā in aliquā maculā: q̄ nō sit in
p̄tate volūtat̄is sue: alit̄ nō daret̄ gr̄e plenitudo: q̄a plenitu-
do gr̄e nullū p̄suppoit̄ defectū: nā q̄ totū dicit̄ nihil excludit̄
Huic difficili argumēto qdā dicūt atq̄ r̄ndent: q̄ plenitu-
do gr̄e alicui creat̄e data p̄t̄ intelligi duplic̄t̄. Aut q̄ talis
plenitudo det̄ illi creat̄e s̄m omnē modū possibilē: tā ex pte
dei q̄ etiā ex pte ei⁹: cui datur talis plenitudo. Aut q̄ talis
plenitudo nō det̄ s̄m omnē modū possibilē illi: s̄ s̄m conueniē-
tem: ita q̄ ista plenitudo gr̄e sit s̄m sp̄em: & nō s̄m ambitū
toti⁹ gn̄is gr̄e. **Primo** mō solus xp̄s in q̄tū creat̄a habuit
plenitudinem gr̄e s̄m omnē modū possibilē: tā ex pte dei q̄
etiā ex pte hūanitat̄is xp̄i q̄ diuinitati fuit coniuncta. **Secū-**
do mō sancti habuerūt gr̄am: & in hoc diuersificati sunt a
Maria: q̄a ipsa inter omnes sanctos & sc̄as hūit p̄fectissimū
gradū gr̄e. **Et** ideo ad formā argumēti dist̄guīt maior: q̄a
si illa intelligit̄ de p̄mo mō plenitudinis gr̄e. **Concedo** ipsa
sed nego minore. **Si** vero intelligit̄ illa maior de secūdo mō
plenitudinis gr̄e: nego maiorem & concedo minorem. ¶
Hec r̄sio nō est ad p̄positū quoniā hoc in loco loq̄mur de
gr̄a q̄ dat̄ aut dari debet alicui creature: q̄ ex sui natura est
prona icurrē defectū q̄ nō est in p̄tate ei⁹: s̄ ex defectu suo
rū parētū p̄cedentē: & s̄m hoc q̄rebamus vt̄. **Marie** q̄tū
ad redēptionē passiuā fuit data plenitudo toti⁹ gr̄e vel nō
& vtrū fuit redēpta p̄fectissimo redēptionis mō: si **Maria**
fuit redēpta p̄fectissimo redēptionis mō & hūit gr̄am q̄
fuerit p̄seruata hētur intentū: s̄m aut̄ nō fuit p̄seruata igit̄
q̄tū ad redēptionē passiuā nō habuit plenitudinē tocius gr̄e
imo hic fuit gratia p̄ partes: **Hoc** aut̄ ē cōtra **Hiero.** dicentē
ceteris sc̄is p̄ partes dat̄ gratia: marie vero se infudit toci⁹
gratie plenitudo & ibi loquitur de gratia que datur creatu-
re ex indigentia: similiter h̄ responsio est cōtra **aug.** dicen-
tem q̄ maria fuit oībus gratiis secūdata ac omni sanctitate
in vtero matris repleta. **Et** ideo quando ista responsio cōpat
graciam christi ad gratiā que datur virgini & aliis sanctis
nō est ad propositum quoniā comparat gratiā que datur

in statu inocencie & in statu originalis iusticie ad gratia qua
 indiget creatura humana post lapsum primorum parentu.
 Amplius quemadmodum xps in statu originalis iusticie fuit
 pfectissimus sic virgo in statu gre fuit pfectissima: & in qua
 tum creatura pura habuit omne gradu graciae possibile: in
 tantu q beatus Hieronimus affirmat q totius graciae que i
 xpo est i Maria venit plenitudo: & Augustin9 dicit q fuit
 omnib9 gratiis fecundata. ¶ Tertia ro sumit ex illis vebis
Dominus tecu. Si virgo fuit in peccato originali cocepta:
 igit in coceptoe fuit sub pteate diaboli costituta. pbo dnam
 qa si fuit in peccato originali cocepta: igit fuit filia ire: & si
 filia ire: igit a deo derelicta: ac deo inimica fuit: & coseque
 ter sub potestate diaboli costituta: hoc aut iudicio nro e ita
 absurdu dice q nulli vero catholico hoc consonare debet aut
 potest: & psertim cu machometb qui fuit paganus in alco
 rano suo dicat no e in filius hominu que no tetigerit sathan
 excepto xpo cu sancta Maria: & io si Maria fuit plena gra
 cia dominus semp fuit secu: & naq deseruit illa: q ab eter
 no mater iesu xpi ordinata e: anteq quicqua fieret a princi
 pio. ¶ Quarta ro sumit ex illis verbis: benedicta inter mu
 lieres: & arguit sic Maria fuit benedicta inter omnes muli
 eres: & supra omnes ergo in coceptoe fuit benedicta & sca
 & no maledicta, antecedes patet: & cosequētia pbat. qa ex
 opposito cosequētis inferit formaliter oppositu antecedentis.
 Et si dicatur q benedictio Marie fuit vt ipa sola inter mu
 lieres esset digna mater dei & hois: & no q in coceptoe fue
 rit sancta. Hoc nihil valet quonia si benedictio Marie fuit
 sufficiens ad faciendu illa esse digna matre dei. vt in ea ver
 bu fieret caro: multo magis fuit sufficiens ad faciendā ipaz
 in coceptoe sanctam: quonia hoc antecedit ad illud vt ipsa
 postea mo couenientissimo posset dici mater saluatoris &
 ideo ecclesia inquit. quib9 te laudib9 efferā nescio quia que
 celi capere no poterat tuo gremio cotulisti. Et ideo Hiero.
 ad Paulā & Eustorbiu inquit. Quicquid maledictionis i fu
 sum e p eua totu abstulit bndictio Marie qd pfecto n esset

*Martianus q de d
 fo 16 fo 16*

6 sic in
 venit
 cludit
 lenita
 p talis
 ex pte
 q talis
 in coceptoe
 in ambitu
 la habuit
 te dei q
 Secu
 i sunt a
 pfficitu
 aior: qa
 do ipsaz
 cudo mo
 rem. ¶
 mur de
 tura est
 lecta suo
 rie qntu
 e vel no
 Maria
 e gram q
 ruata igit
 ocus gre
 dicentē
 die toci9
 e creatu
 dicen
 ctitate
 bo opat
 s sanctu
 ne datu

si virgo in conceptioe fuisset maledicta atq; i pco originali co-
cepta. Quinta ro sumit ex verbis Hieronimi ad Paulam &
Eustochium dicentis. Et si sanctis patribus ac pphetis gra
fuisse creditur: non tamen eatenus plena in Maria vero to-
cius gratie que in xpo est venit plenitudo. vnde formatur
talis ro. qncuq; toti9 gre plenitudo: q in xpo e alicui crea-
ture dat illa creata in conceptioe est sca: & no maledicta: ista
patet qa oppositu pdicati infert oppositu subiecti s marie
toci9 gre plenitudo: q in xpo e data e p hiero. ergo maria i
conceptioe fuit sancta & no maledicta. Et si dicat q Hieroni9
loq; de gra qua inuenit Maria apud dnm: ut esset mater
dei: qn illi dictu est p angelu. Inuenisti gram apud dnm. Ista
rnsio e de directo tra Hieronimu qa hieronimus dicit sup
illis verbis. Ave gra plena: & vere dicit plena: quia ceteris
scis per pres dat gra Marie vero se ifudit tocius gre pleni-
tudo: & io patet error illoz q crediderut q Maria p saluta-
tionem angeli efficeret plena gra hoc salua pace no est verum
qa angel9 inuenit ea iam gra plena: de qua plenitudine gre
loquit Hieronimus & ceteri sci doctores. Sexta ro sumit
ex verbis spius lob q fm Gregoriu. ii. moraliu. Intues icar-
nacione dni dixit. Quis pt face mudu. s. indiuidu de imu
conceptu semine. Nonne tu q solus es. s. oipotés. lob ergo qrit
intues incarnatione domini q si essent vnita duo spmata in
fecta in matrice mulieris: qa illa appellat coceptio pma fm
semina utz deus no obstate imunditia semnu possit postea
qn corpus erit organizatu vt sit aptu ad suscipienda aiam
intellectua qn fiet conceptio fm qua aia vnit suo corpi in tali
conceptioe educet illud indiuidu mudu & no infectu. Et lob
dixit. Nonne tu q solus es oipotés: & certu est q sic: & ideo
qro de quo indiuiduo locut9 e lob: aut de xpo aut de virgie
Maria: aut de aliquo altero indiuiduo no vltimu mebrum
qa lob intues incarnatione dni: no solu intuebat q verbu de-
bebat fieri caro: s etia in quo indiuiduo neq est dandu pmu
mebru: qa xps no fuit indiuidu eductu de imundo semine
Relinquitur ergo secundum membrum quod est verissimu

An dicit mundu pndu qd

Mag. 10.

quia Iob intuens incarnationē dñi q̄ debebat fieri in virgine
 crebat si nō obstante imūditia seminū parentū de9 poterat
 educē virginē Mariā mūdā ac sine pccō originali cceptam
 & affirmat q̄ sol9 deus q̄ est oīpotēs p̄ hoc facē: vt3 intelli
 gēti ¶ **S**eptima rō: quāto aliq̄ creatā post **A**de delictū fuit
 ad maiorē gradū dignitatis & grē sublimata tāto fuit per
 fecti9 redēpta: ista p3: s̄ gloriosissima virgo in c̄ntū creatā
 pura fuit ad maximū gradū dignitatis & grē sublimata: q̄a
 fuit mater dei & hoīs: & exaltata ē sup choros āgelorū ad
 celestia regna: igit̄ p̄fectissimo mō redēpcōis redēpta: p̄fec
 tissim9 aut̄ modus redēpcōis ē sextus a nobis: & ab aliis pre
 clarissimis doctorib9 assignatus. ¶ **O**ctava rō cceptō glorio
 sissime virginis Marie p̄cessit in mente diuina cuiuscūq; al
 terius creature pure cceptō: vt p3 per illud sapiētie dictū
Dominus possedit me qd̄ fuit a nobis expositū in exordio
 q̄stionis h9 igit̄ p̄ pccm̄ p̄mo9 parentū cceptō virginis ma
 culari nō potuit. Probo cōā3 per augustinū. xiiii. de ci. dei
c. ii. dicentē. Hō. n. pccō suo dñinū nō potuit pturbare cōsi
liū q̄si q̄ deus statuerat illū mutare cōpulerit: sapiē p̄bā no
lulus hic replicat q̄a sufficient̄ fuerūt deducta in exordio
nō Ex q̄b9 sapiētie verbis p̄ deduci q̄ siue adam peccasset
siue nō. Maria iesu xp̄i n̄ f̄ fuisse: & in ea verbū caro factū
esset de q̄ materia si dabit̄ nobis tēpus ad plenū loqm̄ur: &
eā approbamus. ¶ Nona rō. nulla puritas sub celo maior p̄
intelligi q̄ puritas & mūdicia gloriosissime virginis marie
igit̄ virgo in peccato originali nō fuit ccepta. cōā patet q̄a
oppositū csequētis infert formalit̄ oppositū antecedētis: q̄a
dato opposito csequētis posset intelligi puritas q̄ ē in statu
innocētie. antecedēs aut̄ patet p̄ an̄ elmū in libro cur deus
hō. dicētē decet virginē ea puritate nitere: qua sub celo nul
la maior nequit intelligi. ¶ Decima rō nō substinet nomen
matris & filii: vt mater sit p̄mo inimica deinde amica: q̄a q̄
maledixerit patri aut matri: morte moriat̄: s̄ virgo Maria
fuit ab eterno electa mater a verbo dei ergo non fuit electa
inimica imo amica. Vnde dictum est in canticis canticorū.

Surge amica & nulla macula ē in te: q̄ nō esset: si in peccato esset concepta. ¶ **V**ndecima rō virgo Maria fuit electa vt sol: & pulchra vt luna. Ergo in ip̄a nō fuit aliq̄ macula: oppositū cōt̄is infert formaliter oppositū aīcedētis. **A**necedens aut̄ p̄bat̄ p̄ ecclesiā dicentē. **Q**ue est ista q̄ p̄greditur quasi aurora: pulchra vt luna: electa vt sol. Et in psalmis. In sole idest ī virgīe posuit tabernaculū suū: & ip̄e. s. x̄ps tāq̄ sponsus exiens de thalamo suo. ¶ **D**uodecima rō virgo fuit exaltata sup̄ choros angeloz̄ ecclesiā dicēte. **E**xaltata ē sc̄a dei genitrix sup̄ choros angeloz̄ ad celestia regna. ergo nō fuit in peccato originali concepta. **P**robo cōtr̄a q̄a status peccati cōt̄icūq̄ mūdāt̄ nō habet exaltari sup̄ statum innocentie. **E**t si dicat̄ q̄ virgo fuit exaltata sup̄ choros āgeloz̄: q̄a fuit m̄r̄ iesu x̄pi. **C**ontra: hec dignitas marie q̄ fuerit mater dei & hoīs nō habet p̄uere ordinē regni celestis: imo potius augere. igit̄ si fuit exaltata fuit exaltata s̄m̄ statū īnocētie & nō s̄m̄ statū peccati mūdātū. ¶ **T**ertiadecima rō illud in diuiduū qd̄ ē omni laude dignū nulla ignominia ē afficiēdū ista patet: s̄ gloriōsissima virgo Maria est omni laude dignissima. ergo nulla ignominia ē afficienda. **M**inor p̄bat̄ per ecclesiā dicentē. **F**elix es sacra virgo maria & omni laude dignissima: quia ex te ort̄ est sol iustitie x̄ps de⁹ noster. ¶ **Q**uartadecima rō ecclesiā facit festū cōceptionis: & nō sc̄i ficationis: neq̄ in vtero: neq̄ ex̄. ergo virgo nō fuit ī peccato originali concepta. aīns p̄bat̄. d̄x̄ enī in offitio cōceptionis sicut natiuitas mediāt̄e diuina reuelacōe fuit repta: ita & cōceptio venerande dei genitricis p̄petue virginis marie p̄ m̄lta signorū experimēta in Anglia & in Frantia ceterisq̄ orbis climatib̄ celebranda olim est declarata & cetera vbi narrat̄ historia de celebrāda virginis cōceptione q̄ si aduersarij talē negāt historiā: & dicāt eā esse falsam dicāt nobis cur ecclesiā p̄mittit talia falsa affirmari: & iō q̄ damnāt talē historiā damnāt etiā ecclesiā. **V**ltia rō validissima p̄ qua ondit̄ q̄ virgō fuit ī peccato concepta ē: quia post peccatū p̄moꝝ dictū est **A**de. In sudore vultus tui vesceris pane tuo & cue In dolore

paries filios tuos a qua pena nulla femina fuit liberata nisi virgo Maria qđ ē signū euidētissimū qđ illa nō fuit in peccō cōcepta. Et sic facio finē hui⁹ articuli p̄termittendo multa que sunt satis leuia que adducuntur a ceteris doctorib⁹ ad laudem virginis.

¶ Modus p̄ quē virgo fuit liberata a peccato originali.

¶ Ostēd̄ rōib⁹ verissimis a nobis demonstratū est gloriōsissimā virginē a macula peccati originalis nō fuisse deturpatā: imo in cōceptione fuisse sanctā. In p̄nti articulo declarare intēdim⁹ modū quo virgo gloriōsissima fuit p̄suata atq; sanctificata. Dicam⁹ ergo qđ postq; fuit formatum corp⁹ organicū phisicū in ventre matris gloriōsissime virginis virtute sp̄s sancti illud sacratissimū corp⁹ ante infusione aīe intellectiue fuit m̄datū atq; purificatū: vt esset vas aptissimū ad recipiendū aīam illā sanctissimā. fuit postea creata aīa intellectiua gloriōsissime virginis plena dei grā atq; sanctitate vnitaq; corpi suo gloriōsissima virgo scā atq; imaculata concepta ecclesia di. Que est ista qđ p̄gredit̄ qđ aurora: pulchra vt luna: electa vt sol: & iō in canticis canticorū dicit. Surge amica mea: colūba mea: speciosa mea surge & nulla macula est in te. Est Augustin⁹ fidei nostre lumen in sermone de natiuitate dñi inquit. Maria mater xp̄i electa est: & sup omnes creaturas p̄electa oī bus gratiis fecundata: omnib⁹ virtutib⁹ ornata: omni scītate in vtero matris repleta: qđ verbū est admirabile & gloriōsū: qđ si fuit omni scītate in vtero matris repleta igit̄ in cōceptione fuit scā: & iō virgo gloriōsissima fuit b̄dicta īter omnes mulieres nemine excepta: & quid maledictionis fuit in Eua secundum Hieronimū totum abstulit benedictio Marie: nā grā per p̄tes ceteris sanctis data ē: Marie vero se infudit toti⁹ grē plenitudo: & quāuis ceteris sanctis grā fuisse credit̄ tñ n̄ eaten⁹ plena: in Maria vero toti⁹ grē qđ in xp̄o est venit plenitudo s̄m sanctū Hieronimū: qđ s̄m eūdē. Quod nā nō habuit vsus nesciuit: ignorauit rō: mens hūana nō capit: pauet celū: stup̄ tēra de tāta plenitudine grē marie a dño collata

& iō s̄m Anselmū decuit virginem tāta puritate nitere:
qua sub celo nulla maior nequit intelligi: & iō ml̄te filie cō
gregauerūt diuitias: tu vero Maria supgressa es oēs: tuq̄
sola exalēta es sup choros āgeloz ad celestia r̄gna: & iō o glo
riosissima virgo d̄ndixisti. Magnificat aīa mea d̄nm: q̄a nō
est anima alic9 creature pure a p̄ncipio mūdi vsq̄ ad finem
ei9: q̄ magis teneat magnificare d̄nz & creatorē n̄rm q̄ ani
ma tua: Et inde. Exultauit sp̄s me9 in deo saluari tuo: &
rō hui9 fuit: q̄a d̄ns qui potēs ē & omnipotēs est fecit tibi
magna: & admirabilia: q̄a in eo fuit potēcia in eo fuit sapiē
cia: in eo fuit amor erga te: tu sola fuisti q̄ d̄no placuisti in
vtero cui9 verbū caro factū ē: & habitauit in nobis. Cur
virgo maria non fuit liberata a penis peccati originalis: si
fuit liberata a peccato.

Qdo doctrine expostulat videre cur virgo maria nō
fuit p̄suata ne incurreret penas p̄cc̄i originalis si fuit
preseruata a peccato originali. ¶ Quidā dixerūt virginez
a morte tpali: q̄ est pena p̄cc̄i originalis nō fuisse p̄suatā ad
maiorē cumulū meritoz virginis: q̄a vt dicit Aug. xiii. de
ci. dei. c. v. Quid enim p̄cios9 q̄ mors per quā fit: vt etiam
oīa delicta deleāt & merita cumulati9 augeant ecclesia di
cente: preciosa in conspectu domini mors sanctorum eius
virgo ergo ob hanc causam mortua est. Hec opinio nobis
placē nō p̄t. Primo auctoritas Aug. est de directo in cōtrari
um: q̄a mors nō ē data virgini ad delēda eius delicta: q̄a in
gloriosissima virgine nullū vnq̄ fuit delictū. Secūdo me
rita augent ex bonis opib9 & demerita ex malis Ampli9 n̄
sūt faciēda mala vt eueniāt bona. Quarto virgo fuit aucta
meritis ob ei9 hūilitatē ip̄a dicēte. Quia respexit hūilitatē
ancille sue: ecce enim ex hoc beatā me dicēt oēs gn̄ationes.
¶ Nos vero formalit̄ huic dubitatōni r̄ndere volū9 ex dictis
Aug. q̄ xiii. de ci. dei. c. iiii. q̄rit q̄ de cā oēs nos nō fuimus
liberati a morte tpali: si p̄ passionē d̄ni fuim9 liberati a cri
minis nexu: & ab ip̄o originali peccato cui dubitatōi Aug.
r̄ndz dicēs Ad hoc reliq̄ aīe expimentū sepacōis a corpore

quis ablato criminis nexu: quonia si re gñacōis sacramentū
 nō haberet otinue sequeſt i mortalitas: & sic ipa fides euacue
 ret. Vult ergo aug. q̄ cū ipa fides sit cōstituta ex. xii. arti
 culis: inter quos vn⁹ articulus ē regñacōnis atq; resurrectō
 nis sacramentū si hoies nō morirent fides euacuaret & de
 strueret f̄m vnū articulū his visis patere potest q̄re virgo
 nō fuit liberata a morte tpali: q̄uis fuerit liberata a pecca
 to originali. ¶ Nō habem⁹ p̄ incōueniēti addere tertiā rñ
 sionē magis spāliter de gloriosissima virgine loquētē: q̄uis
 ea rñsio gñalis q̄ data fuit f̄m Aug. sit optia. Dicam⁹ ergo
 virginē gloriosissimā nō fuisse liberatā a morte tpali: q̄uis
 fuerit liberata & p̄suata a peccato: & in hoc est magna dif
 ferētia inter virginē & alios qui incurrerūt originale pccm
 qa deus voluit exercere in virgine misericordiā & ipam iu
 stitiā qa miseria nō expellit iustitiā: neq; econuerso: nā dr̄
 in psalmis. Misericordia & veritas obuauerūt: iustitia &
 pax osculate sūt. Exercuit dñs in virgine misericordiā tātū
 q̄tū virgo fuit capax ad illā recipiēdā: nā ipsa ex dei miseri
 cordia fuit p̄suata ne iurreret peccatū originale imo aīa
 eius gloriosissima fuit creata plena gratia: q̄ equalit q̄tum
 ad acceptōnē originali iusticie. Exercuit dñs in virgine iu
 sticiā qa si nō dimiserit eā incurrere peccatū originale: tñ
 cū ipa virgo fuit de descendētib; ab Adā ex omni choeun
 tiū semine noluit liberare eā a penis peccati originalis & a
 morte tpali: vt etiā virgo non esset maiori p̄uilegio ornata
 xpo redēptore nro q̄ nullo mō peccauit & tñ p̄ salute hūa
 ni generis duct⁹ & oblat⁹ ē: qa voluit: ad mortē passusq; ē
 p̄ pccis nris: nā vere ipse lāguores nros tulit: bāc itaq; rñsio
 nem putam⁹ verissimā: & optie digestā si quis tamē melio
 rem habet in medium illam proferat & adducat.

¶ In qbus differt cōceptio xpi a cōceptione virginis marie.
 ¶ volumus recte cōsiderare ea q̄ superiorib; articulis a
 nobis determinata fuere intelligem⁹ nos nō tantū
 virginē gloriosissimā Mariā ex coluisse: ut eā equalē cristo
 redēptori nro in cōceptione esse velim⁹: & vt hec itētio nra

De re ipsa, ad hunc modum

melius explicet̄ decreni in p̄nti articulo declarare differen-
ciã exñtẽ inter cõceptõnẽ xp̄i atq; inter cõceptõnẽ virginis
Et vt melius intelligat̄ id qđ determinare decreuim⁹. **P**ri-
mo intelligendũ est quot fuere grad⁹ cõceptõis vt ex istis
appareat int̄tũ. **P**rim⁹ grad⁹ cõceptõis fuit eoz q a cre-
atore nostro fuerũt creati atq; in originali iusticia concepti
isti fuerũt p̄mi parentes nostri: qui in originali iusticia con-
cepti per transgressionẽ legis a dño illis date amiserũt ori-
ginalẽ. ¶ **S**ecũdus grad⁹ fuit illius qui in originali iusti-
cia cõceptus ẽ per assum̄ cõz hũanitatis in deũ iste fuit gra-
d⁹ cõceptõis xp̄i: qñ verbũ caro factũ est q xp̄s fuit p̄fect⁹
deus atq; p̄fectus h̄o: atq; redemptor noster. ¶ **T**ertius gra-
d⁹ cõceptõis fuit illi⁹ creature: q nõ in originali iusticia cõ-
cepta est propter peccatũ p̄mo s̄ fuit cõcepta in gr̄a: & gr̄a
q̄tũ ad acceptacõz equalẽ originali iusticie isto gradu con-
ceptõis fuit cõcepta sola gloriosissima virgo post lapsũ. Ade-
qa sola illa meruit redimi p̄fectissimo redẽpcõis modo. ¶
Quart⁹ grad⁹ cõceptõis fuit eoz q in peccato originali cõ-
cepti sũt: etiã isti fuerũt oēs illi q fuerũt post Ade delictũ
Ab isto tamen peccato quidã fuerũt liberati in ventre ma-
tris: vt fuerũt Iohãnes baptista & Hieremias. Alii vero ex-
tra vterũ: vt intelligẽti tm̄os **E**x q̄b⁹ p̄z differentia inter
cõceptõz virginis: & int̄ cõceptõz xp̄i. **P**rimo xp̄s fuit cõcept⁹
in originali iusticia p̄ assum̄ cõz hũanitatis in deũ rect⁹ s̄m
volũtatẽ & s̄m oēs sens⁹ neq; int̄ rõz & sensũ nat̄am fuit ali-
qua rebellio. virgo in gr̄a fuit cõcepta: & nõ in originali iu-
stitia: & hoc per p̄fectũ idẽpcõis modũ. **S**ecũdo xp̄s in cõ-
ceptõẽ nõ indiguit redẽpcõẽ passiuã: neq; hũit naturã p̄nã
ad recipiẽdã maculã p̄cc̄i originalis. **V**irgo in cõceptõẽ indi-
guit gr̄a dei: ne laberet̄ & incurreret maculã p̄cc̄i originalis.
nã ei⁹ natura erat p̄na & abilis ad recipiẽdã talẽ maculãz.
xp̄s fuit cõcept⁹ de spũscõ in vtero virginis: **M**aria aut̄ non
fuit cõcepta de spũsancto: s̄ ex cõi choẽtũ seie. **A**nima xp̄i
in p̄mo instãti cõceptõis ei⁹ vnita verbo fuit beata aĩa virginis
quis fuerit scã: tñ in p̄mo instãti sue cõceptõis ñ fuit beata.

ergo est magna differētia int̄ concepcōz xp̄i & int̄ cōceptionē virginis Marie: vt patet intelligenti terminos.

Responsiones argumentoz p̄mi articuli ptis affirmatiue.

Nihil aliud nobis deniq; restat nisi soluē argumenta añ oppositū qōis adducta. Et p̄mo ad argumēta p̄mi articuli ptis affirmatiue qōis. **A**d p̄mū argumentū duplici mō r̄ndere possum. **P**rim⁹ mod⁹ ē tenere q̄ virgo nō peccauit in radice neq; cōtraxit p̄c̄m originale: & vt itelligit̄ qd sit peccare in Adam tāq; in radice. **D**ico q̄ nihil aliud ē peccare in radice nisi imputacō a dño facta descēdentib⁹ ex lūbis. **A**dē: ex q̄ imputacōe nulla pueniēte dei gr̄a hoīes in cōceptōe cōtrahūt originale p̄c̄m. & m̄ ergo istū p̄mū modum dico q̄ dñs ex sua infinita misericordia nō imputauit p̄c̄m p̄moz matri sue gloriosissime neq; dimisit eā incurrere tale peccatū. **A**d argumētū nego añs ill⁹ dñe: & ad auctoritatem Pauli dico q̄ paul⁹ in ea auctoritate locut⁹ de lege cōi mō p̄ gr̄am p̄ aliq̄ creatā ex libera volūtate dei excipi a t̄lī lege: vñ lex nō tollit gr̄am neq; gr̄a in vno cōrrūpit legem in aliis & iō stat q̄ de lege cōi oēs in adā debebant peccare: & tñ aliq̄ creatā ex singulari p̄uilegio fuerit excepta. **A**d deductōnē p̄mi incōueniētis. dico ad auctoritatē euāgelii: dico eā esse verā: & dico hi q̄ sūt in potētia p̄xia ad incurrēdū egritudinē possunt dici egri: & nō min⁹ ē op⁹ medico ī illis q̄ in his q̄ iā ceciderūt in egritudinib⁹: q̄ si bonus medicus cognoscēt cās p̄pinquas egritudinis alic⁹: & añq; icurreret illi daret opem: hic maxīe laudand⁹ esset: cum ergo de⁹ sit optim⁹ medic⁹ añaz n̄raz: sic voluit mederi virgini gloriosissime: ita vt nō solū noluit eā incurrē egritudinē peccati originalis: verū etiā noluit eā incurrē disposicōnē p̄cedentē tale peccatū. disposicō aut̄ p̄cedēs talē egritudinē erat imputatio p̄c̄i p̄moz parentū. & iō nego cōsequētiā virgo nō peccauit in Adam neq; cōtraxit p̄c̄m. ergo nō indiguit redemptione añs aut̄ illud esset sufficiens ad inferendum cōsequēs si hoc fuisset ex n̄ata virginis: & hoc nō fuit: & ex summa misericordia dei: & ideo redēptio sua fuit nobilissima.

maior p̄cedit ut videtur

26

u. 29

si hoc indiguit ad p̄c̄m

Ad cōfirmationē nego añs s̄ bene dico q̄ indigētia p̄sup
ponit naturā. q̄ si nō p̄ueniret a dei grā incurrēt defectum.
Ad secundā cōfirmationē dico q̄ si ade peccatū nō regnaui
set in oēs neq; natā q̄ nō incurrit illud fuisset p̄na ad recipi
endū illud q̄ xpi iusticia nō regnaui in oēs in iustificacō
nem mō in virgine fuit excellentissima dei misericordia &
iustificatio: q̄ id qd̄ debebat incurrē ex peccato dñs voluit
illā incurrē: & iste fuit p̄fectissimus modus redemptionis.
Ad deductionē secūdi inconuenientis dico q̄ si fuisset aliq̄
creatura pura: q̄ ex sui natura non peccasset in adā q̄ ab illo
nō fuisset remota originalis iusticia: mō virgo q̄uis n̄ pec
cauit in adam: neq; cōtrahit p̄ccm hoc nō fuit ex natā ei⁹: s̄
ex dei grā atq; misericordia. **A**d cōfirmacōz dico q̄ q̄ nullo
mō peccat neq; cōtrahit p̄ccm originale ex sui natā ab illo n̄
remouet originalis iusticia q̄ aliis p̄ peccatū r̄mouet s̄ nō est
sic in virgine: ut visum fuit. **S**i vero s̄m aliū modū vellē⁹
r̄ndere possemus dicere q̄ virgo peccauit in adā iuxta illud
Pauli oēs in adā peccauerūt: & tantū cōcedo añs prime cōse
& nego cōnam. **A**d deductōz p̄mi incōuenientis. nisi cōsequen
tia valeret: dico q̄ mors data ē virgini ex sūma dei iusticia
q̄ q̄uis liberauit eā a peccato noluit eā liberare a penis pec
cati vt fuit plene visū in .xv. articulo q̄ois q̄re virgo nō fuit
liberata a penis peccati. **A**d argumētū dico q̄ illi fuit data
mors ex imputacōe p̄cc̄i & q̄n d̄r q̄ p̄cc̄z in radice nō cōtra
ctū nō ponit aliquē defectū: dico q̄ q̄uis nō ponat: tñ facit
q̄ si natā ex se dimissa ess̄z manerz defect⁹ & maxie defect⁹
p̄morū. **A**d secundū incōueniens nego ip̄m & concedo q̄ vl
timus finis hoīs est frui deo & vidē ip̄m a facie ad faciem
sicuti est: & ad p̄bacōz cōcedo q̄ post **A**de p̄ccm oēs idigui
mus gloria dei: & nego q̄ oēs erāt apti ad dampnacōz imo
dico q̄ aptitudo ad felicitatē inest ita bōi q̄ stante eius natā
semp bō hēt talē aptitudinē bene verū est q̄ talis aptitudo
nō poterat educi de potētia ad actū: nisi mediāte gratia dñi
nostri iesu xpi: & cū dicit virgo indiguit gloria dei: & eius
gratia cōcedo: & cū querit̄ ex qua causa: dico ex p̄ccō s̄ moz

Ad cōfirmacōz dñi s̄ b̄ p̄ m̄

27

37

47

quia nisi fuisset preuenta per dei gratiam incurrisset peccatum originale. **A**d tertium inconueniens nego illud: & dico qd fuit explicata causa qre virgo mortua fuit: & est in xv. articulo ex suma dei iustitia ppter peccatum pmo: pentu ne etiã ipa fuisset maiori puilegio ornata qm iesus q mortuus e pro peccatis nostris: qa voluit. **A**d quartu inconueniens dico negado illud: & dico qd de possibili ro ocludit qd sicut vnu idiuuduũ fuit pkuatu oia potuerit. **S**ed dico qd supposita lege coi n pueniente gra spali ocludit. qd oes p concubitu viri & mulieris ab adam huerut origine in peccato fuisse oceptos: & dico qd pueniente gra illa ro no ocludit necessario: & sic sut intelligende roes augu. cõtra hereticos q nolebãt aliquẽ paruulu cõtrahẽ pccm originale: & cũ dẽ: si esset aliq ro necessaria sua opposita esset impossibilis: dico qd stãte lege non pueniente gratia illa ro est necessaria ex suppositõe legis pueniente gra illa ro no ocludit: & vt intelligat absolute no e ita necessariũ qd qui descendũt ex adam qd de necessitate cõtrahãt peccatũ: qa si dicis de potetia absoluta vellet oes pkuare: & hic accipit necessariũ puenienti: qa fm legẽ cõm oes cõtrahãt tũ p gram aliq creata excipit. **A**d quĩtũ inconueniens dico qd si virgo fuisset mortua añ passionẽ dñi qd ipa n iuisset ad limbũ: imo stetit associata cũ angel & scis: & expectassẽ resurrectionẽ filii sui: qa ordo vniuersi sic reqrebat qd nemo añ xpm fuisset beat: & ad paradisu iuisset: neq ista expectatio fuisset ei molesta neq ei fuisset ipedimẽtũ qa ordo regni celestis sic reqrebat qd xps pms esset in paradiso: deinde ceteri suo ordine & virgo non hũisset desideriu inordinatũ contra ordinẽ regni celestis & ad ronẽ dico qd virgo fuit pducta ppter finẽ vltimũ cũ tali tũ ordine ne pcederet xpẽ redẽptorẽ nrũ vt intelligẽti. **A**d sextũ dico qd no habeo p inconuenienti id qd dicit esse inconueniens: qa fm lob quis pot facere mudũ de i mudo cõceptũ semine. nõne tu q solus es. nã fm augustinũ **M**aria fuit omni sanctitate i vtero matris repleta. & ideo dico qd augu. in libro de fide ad Petru loquitur de lege cõmuni uulla interueniente speciali gratia

Si fuisset mortua ad parad.

p sup
lum.
gnanif
recipi
ficaco
dia &
oluit
tionis.
flet aliq
q ab illo
s n pec
a ei: &
q nullo
illo n
no est
velli
ra illud
ime zne
sequen
iustitia
nis pec
no fuit
it data
tra
in facit
defect
edo qd
faciem
idigui
no; imo
s nata
itulo
ia dñi
& eius
q mo;

modo in virgine specialis gratia interuēta est: quia s̄m eū-
dem Aug. in sermone de natiuitate domini. maria fuit om-
nibus gratis fecundata & ideo in peccato non fuit cepta.

Responſiones argumētoꝝ ſecūdi articuli p̄tis affirmatiē
Ad argumenta ſecūdi articuli Ad p̄mū concedo cōs-
& cōſequentiam: & cum dicitur accipio animam vir-
ginis in illo priori: tunc ī tali anima eſt carentia originalis
iuſtitie debite: negatur q̄ in illo priori cōpetat illi neq̄ gr̄a
neq̄ carentia originalis iuſtitie quē admodum homo priori-
tate nature precedit riſibilitatem: & tamen nō dicimus ho-
minem in tali priori habere carentiam riſibilitatis. vnde ai-
ma in illo priori quidditatiue eſt tantum anima: neq̄ eſt in
gratia: neq̄ priuata gratia: quia hec quidditatiue illi nō cō-
ueniunt. vnde iſto modo ſi ratio tua concluderet poſſet de-
monſtrari chriſtum in peccato originali fuiſſe conceptum
quia anima chriſti prioritate nature precedit originale
iuſtitiam: tunc in illo priori: cū non habeat originale: iuſti-
ciam eſſet in peccato conceptus: immo poſſz probari p̄ iſtaꝝ
& priuationem ſuorum poſteriorum q̄ ipſa poſteriora hec
autem ſunt abſurda.

Ad ſecundum argumentū dico q̄ virgo indiguit gloria dei:
quando erat in ſuis cauſis proxime eam productiuis vt pre-
ueniretur a gratia domini: & dato q̄ inſtans indigentie ſit
diſtinctum ab inſtanti gratie loquor de inſtanti nature: in
inſtanti indigentie nō habuiſſet peccatū: quia iſta indigen-
cia eſt illa que precedit defectum: & non illa que ſequit̄ quē
admodum cecus qui progreditur per viam in qua eſt fouea
anteq̄ cadat auxiliatur per videntem tamen indiguit tali
auxilio: & tamen non dicimus q̄ ipſe ceciderit in foueam.

Ad tertium argumentum dico negando minorem ſcilicet
q̄ deus tali honore non vult venerari. Et ad auctoritatem
Hieronimi: dico q̄ iſ ſemet explicat de quibus mulieribus
loquitur. Ille aut̄ mulieres fuerunt Raab meretrix, berſabe
uxor Vrie mater Salomonis & Rut̄ moabitidis: iſte ſūt que

Handwritten marginal notes in a cursive script, likely a commentary or gloss on the main text. The text is dense and difficult to decipher due to the cursive style and some fading. It appears to discuss the same topics as the main text, such as the virginity of Mary and the nature of grace and justice.

assumuntur in genealogia christi: & fuerunt peccatrices tñ
virgo de qua i mediate christus assumptus est in peccato cō
cepta non est vt patet.

¶ Ad quartum nego minorem quia virgo magis debetur cri
sto q̄ christus non dimiserit eam incurrere peccatum q̄ q̄
dimiserit eam incurrere & postea mundare: quia status in
nocentiū ē melior quocūq̄ statu peccati quācūq̄ mūdāt⁹

¶ Ad quintum nego consequentiam: qui s̄m lob deus potest
educere indiuiduum mundum de immundo conceptum se
mine. Et ad auctoritatem euangelii dico q̄ mala arbor nul
lo alio interueniente malos fructus facit: sed interueniente
gracia domini: mala arbor bonos fruct⁹ facere potest: quia
deus est naturarum auctor. Et ad augustinū dico q̄ ipse lo
cutus ē de lege cōmu: nulla interueniēte grā: sed s̄m eūdē
aug. in sermone de natiuitate dñi. Maria fuit oīb⁹ graciis
fecundata: & omni scitate in vtero m̄ris repleta: vt de mun
dissima matre mundissimus nascereē fili⁹.

Ad sextum argumentū nego minorē: qa illo mō post bap
tismum haberem⁹ p̄ccm originale: qa in nobis est sensuū rebel
lio. Hoc autem est incōueniens. ergo illud ex quo sequitur:

¶ Rūsi ones argumētoꝝ tercii articuli ptis affirmatiue.

¶ **AD** argumēta tercii articuli. Ad p̄mū dico ad mino
rem q̄ solus xp̄s ex sui nat̄a fuit cōceptus in origina
li iusticia sine p̄ccō hoc solū illi cōuenit: sed ex hoc nō tollit̄
cum virgo p̄ dei gratiā fuerit p̄seruata a p̄ccō. & ad auctori
tate s̄ Aug. dicit q̄ sol⁹ xp̄s ex sui nat̄a fuit sine peccato & i
originali iusticia cōcept⁹. Ad secūdū dico ad auctoritates
q̄ solus xp̄s post Ade delictū in originali iusticia ex sui nat̄a
sine p̄ccō cōcept⁹ est: de mulierib⁹ nulla inuenta ē: que ex sui
nat̄a in originali iusticia cōcepta est sine p̄ccō: cū quo tñ stat
q̄ nō interueniente eius natura: sed dei gracia q̄ virgo fue
rit p̄seruata: ne peccatū originale incurreret quia virgo fuit
omnib⁹ graciis fecūdāta oī sanctitate i vtero matris repleta
Ad terciū cedo q̄ mūdicia virginis fuit circa mūdicia xp̄i
& nego minorē q̄ si virgo nō fuisset i p̄ccō originali cōcepta

fuiſſet equalis mūdicie cū xp̄o: nā acceptis duabo albedini-
bus: quarū vna ſit intēſa vt. viii. & alia vt. iiii. dicim⁹ q̄ ex
eo q̄ illa ſit vt. iiii. q̄ illa ſit maculata: & nō ſit pura albedo:
& q̄ niſi poneremus eā maculatā ip̄a ē eq̄lis cū albedine vt.
viii. certum eſt q̄ nō ſic eſt de virgine reſpectu chriſti. ¶

Ad quartū argumētū dico q̄ fundamētū illud ē veriſſimū
& cū dī q̄ eſt falſū: nego: & cū dī q̄ iſto mō poſſet p̄bari q̄
xp̄s nō fuiſſet mortu⁹ p̄ ſalute hūani gn̄is nego: & cū dicit̄
potuit nō mori cōcedo: & cū dī: ſic potuit ita decuit: nego:
& cū dī: omne qd̄ ē deo poſſibile illi cōuenit: dico q̄ hoc eſt
verū de potētia ordinata: ſ̄ de abſoluta negat̄. ¶ Ad quītū
& vltimū dico q̄ illud fūdamentum ē veriſſimū: dico q̄ n̄
de⁹ potuiſſet cōferre maiora virgini: tū illa nō cōueniebāt illi
in hac vita vt beatitudo & immortalitas vt̄z ītelligēt̄ t̄m̄ios

R̄ſio ad auctoritates quarti articuli ptis affirmatiue.

Ad auctoritates quarti articuli. dico q̄ oēs p̄cedunt
de lege cōi: ſm. n. lēz ē oēs debeat̄ icurrē p̄cc̄z: ſ̄ n̄ tol-
lūt q̄ virgo dei m̄r nō fuerit p̄ gr̄am p̄ſeruata: q̄ ſm aug.
virgo fuit oībo ḡciis fecūdata oī ſcītate īvtero m̄ris r̄pleta

R̄ſio ad auctoritates quītū articuli ptis affirmatiue.

Ad auctoritates vltimi articuli. Ad auctoritatē bern-
hardi nego eā: q̄ cū aug. ſum q̄ voluit q̄ virgo īvte-
ro m̄ris fuit oī ſcītate repleta: & cū lob ſum q̄ voluit q̄ de⁹
poſſit educē mūdū indiuidū de īmūdo cōceptū ſem̄e. ergo
in cōceptōe potuit ſcīficari. Et cū Hieronimo ſum q̄ voluit
q̄ tocī⁹ gr̄e q̄ in xp̄o fuit in Maria venit plenitudo. Ad an-
helmū nego ip̄m: q̄ ſi eſt verū qd̄ ip̄e affirmat q̄ deceat vir-
ginē tāta puritate niteri q̄ ſub celo nulla maior nequid̄ itel-
ligi nō ē verū q̄ ip̄a fuerit in p̄cc̄o cōcepta: q̄ poſſem⁹ ītelli-
gere ip̄az in cōceptōe fuiſſe ſanctā qd̄ eſt maior puritas atq̄
mundicia: q̄ q̄ ip̄a fuerit in peccato cōcepta & poſtea mun-
data. Et ſic ſit finis huius queſtionis ad laudē gloriōſiſſime
virginis marie cū ego ſeruus ſū ſemp̄q̄ ero vſq̄ ad vltimū
vite nr̄e t̄minū volēte deo & auxiliāte gloriōſiſſima virgine

Deo gracie infinite.